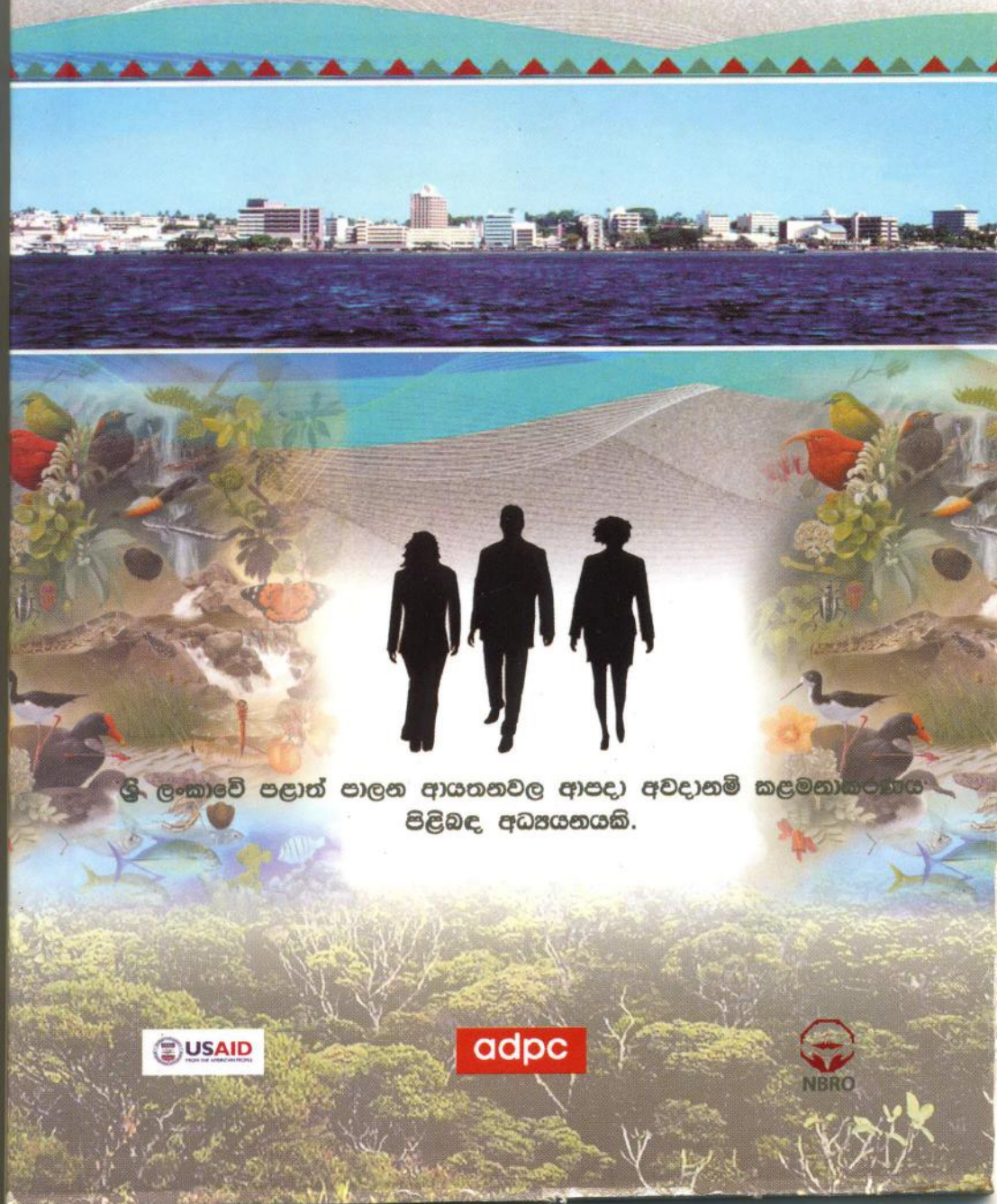

ආපදා කළමනාකරණය පළාත් පාලන ආයතන හරහා
ප්‍රධාන ප්‍රවාහයට අනුගත කිරීමේ ක්‍රමෝපායන්

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතනවල ආපදා අවදානම් කළමනාකරණය
පිළිබඳ අධ්‍යයනයකි.

නාගරික පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ආපදා කළමනාකරණය

ආපදා කළමනාකරණය පළාත් පාලන ආයතන හරහා ප්‍රධාන
ප්‍රවාහයට අනුගත කිරීමේ ක්‍රමෝපායන්

අනුග්‍රහය

බැංකොක් නුවර පිහිටි ආසියානු ආපදා පෙර සූදානම් වීමේ
මධ්‍යස්ථානයේ ව්‍යාපෘතියකි.

ක්‍රියාත්මක කිරීම

ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය

ආපදා කළමනාකරණ හා මානව හිමිකම් අමාත්‍යාංශයේ
සහයෝගයෙනි.

2009

පිළිගැන්වීම

ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය

ශක්තිමත් කිරීමට උරුම

ආපදා කළමනාකරණ හා මානව හිමිකම් අමාත්‍ය

ගරු මහින්ද සමරසිංහ මැතිතුමාට

ආපදා කළමනාකරණය පළාත් පාලන ආයතන හරහා ප්‍රධාන ප්‍රවෘත්ති අනුගත කිරීමේ ක්‍රමෝපායන්...

හැඳින්වීම

නගරයක් යනු ඒ අවට ජනතාවගේ ඵ්දිනෙදා අවශ්‍යතා සපුරාලන මධ්‍යස්ථානයකි. ඊට අමතරව කාර්යාල, කම්මාන්ත හා ව්‍යාපාර එක්තැන් වූ ස්ථානයකි. නගර වැසියන් නාගරික යාන්ත්‍රණය ක්‍රියාකරවන්නෝය. ඔවුන් විවිධ ආපදා වලින් පීඩාවට පත්වීම, දේපල අහිමිවීම, නගරයේ යටිතල පහසුකම් විනාශවීම මෑතක සිට වර්ධනය වෙමින් පවතී. නගරයක් පාලනය කරන්නේ නාගරික පළාත් පාලන ආයතනයක් විසිනි. එම ආයතන ආපදා කළමනාකරණයට සම්බන්ධ කරගෙන ඇත්තේ අල්ප වශයෙනි.

ආපදා අවදානම අවම කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී අපට මගහැර ගිය මෙම කරුණ ගැන බැලීමකට නුවර පිහිටි ආසියානු ආපදා පෙර සූදානම් වීමේ මධ්‍යස්ථානය අපගේ අවධානය යොමු කර ඇත. එනම් පළාත් පාලන ආයතන ආපදා කළමනාකරණ කටයුතු සඳහා සම්බන්ධ කර ගැනීමයි. එපමණක් නොව මෙම හිඬැස හඳුනා ගැනීම සඳහා තාක්ෂණික හා මූල්‍ය ආධාරද පිරිනැමීමට ඔවුන් පරිත්‍යාගශීලී වී ඇත. එම ව්‍යාපෘතිය ආපදා කළමනාකරණ හා මානව හිමිකම් අමාත්‍යාංශය හරහා ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනයට ලැබුණි.

ව්‍යාපෘතිය කුඩා වුවත් එහි ප්‍රතිඵලය සීමා රහිතය. එම ප්‍රයත්නය මෙම කාරියෙන් සංශිඡ්තව හෙලි දක්වා ඇත.

මෙහි අන්තර්ගතය විවිධ පාර්ශවයන් සමග සංවාදයේ යෙදී ලබා ගන්නා ලද අදහස් වේ. මීට වඩා වෙනස් ආකාරයේ අදහස් තිබිය හැකිය. එම අදහස් අප වෙත එවනු ලැබුව හොත් එය අගය කරනු ලැබේ.

ව්‍යාපෘතිය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා වෙහෙස නොබලා කටයුතු කල මානව ජනාවාස අංශයේ ප්‍රධානී ක්‍රිෂාන් සුගතපාල මහතා ඇතුළු එම අංශයේ සියළුම නිලධාරීන්ට මාගේ ප්‍රසංශාව හිමි වේ.

බැංකොක් නුවර ආසියානු ආපදා පෙර සූදානම් වීමේ ආයතනය සුපුරුදු ලෙස අපට දෙන ලද සහයෝගයට ස්තූති කිරීමට මෙය අවස්ථාවක් කර ගනිමි. එහි අධ්‍යක්ෂ හා නාගරික ආපදා අවදානම් කළමනාකරණ හා වැඩ සටහන් කළමනාකාර එන්. එම්. එස්. අයි. අරුඹේපොල මහතා ව්‍යාපෘතිය සාර්ථකව අවසන් කිරීම සඳහා මගපෙන්වීම හා දායකත්වය ලබා දීම පිළිබඳව මාගේ අති විශේෂ ප්‍රසංශාව හිමි වේ.

ඩබ්. ඩී. ජේ. ප්‍රනාන්දු
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්,
ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය

ආසියානු ආපදා පෙර සූදානම් වීමේ මධ්‍යස්ථානයේ පණිවිඩය

ජනගහන වර්ධනයත් සමග නගර කේන්ද්‍ර කර ගත් ජනාවාස බිහිවිය. වඩා යහපත් ජීවන තත්ත්වයක් අපේක්ෂාවෙන් ජනතාව නගර කරා සංක්‍රමණය වීමට පටන් ගත්හ. තවද පොදු කාර්යාල, වෙළඳුම, බැංකු කටයුතු මෙන්ම වෙනත් වාණිජ කටයුතු හා සැපයුම් සේවා නගරය තුළම ව්‍යාප්ත විය. සේවා සැපයීම් සඳහා කම්කරු ශ්‍රේණි වල අවශ්‍යතා වැඩි වූ බැවින් නගර වලට එක්රැස් වන එවැනි ජනතාවගෙන් අති විශාල කොටසක් දුගීභාවයෙන් පෙළෙන්නන් විය.

කම්කරු පන්තියට අයත් ප්‍රජාව නිවාස තනා ගන්නා ලද්දේ බෙහෙවින් ආපදාවන්ට ප්‍රවණතාවයන් ඇති ස්ථාන වලය. ඒවා සැලසුම් සහගතව සිදුකරන ලද ගොඩනැගිම් නොවේ. සමහර කාර්යයන් නගර සභාවේ පාලනයෙන් තොරව සිදු වූ අවස්ථාවන්ද නිරීක්ෂණය කල හැකිය.

මෙම සියළු කරුණු හේතු කොටගෙන නාගරික ජනතාවගේ ජීවිත හා දේපල අවදානමකට ලක් වීඇත. අනෙක් අතට ජනතාවගෙන් තෝරා ගනු ලබන නාගරික පරිපාලන තන්ත්‍රය ආපදා කළමනාකරණ කටයුතු සඳහා සහභාගී කරවා ගැනීමක්ද පෙනෙන්නට නැත. එබැවින් නගර වල ආපදා අවදානම් තත්ත්වය වඩාත් තීව්‍ර විය.

ආසියානු ආපදා පෙර සූදානම් වීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් මෙම කරුණ කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරන ලදී. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු තවත් රටවල් කෙ නාගරික පළාත් පාලන ආයතනික ආපදා අවම කිරීමේ වැඩසටහනක් ක්‍රියාවට නංවා ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම කාර්යය ආපදා කළමනාකරණ හා මානව හිමිකම් අමාත්‍යාංශය / ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය හරහා ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. නාගරික පළාත් පාලන ආයතනයන්හි අද තිබෙන තත්ත්වය හා ආපදා අවදානම අවම කිරීමේ හැකියාවන් පිළිබඳව ප්‍රශස්ථ අධ්‍යයනයක් කර ඇති බව සතුවන්නේ මෙහි සඳහන් කරමි.

පර්යේෂණයේදී සොයා ගත් කරුණු ග්‍රන්ථයක් වශයෙන් එළිදැක්වීම පිළිබඳ අප ආයතනය වෙනුවෙන් , ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයට බෙහෙවින් කෘතඥතාවය පල කරමි. ආසියානු ආපදා පෙර සූදානම් වීමේ

මධ්‍යස්ථානය හා ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය දීර්ඝ කාලයක සිට මෙවැනි ව්‍යාපෘතීන් ක්‍රියාත්මක කර ඇති අතර එයින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා ඉතා හොඳ දායකත්වයක් සපයා ඇති බව අවසන් වශයෙන් මෙහි සඳහන් කරමි.

මෙම ව්‍යාපෘතිය සාර්ථකව නිම කිරීමට සහාය දුන් සැමට අපගේ ස්තූතිය පිරිනමමි.

ආචාර්ය බිචිට් රට්ටාකුල් (Dr. Bhichit Rattakul)

විධායක අධ්‍යක්ෂක

ආසියානු ආපදා පෙර සූදානම් වීමේ මධ්‍යස්ථානය
බැංකොක්

ASIAN DISASTER PREPAREDNESS CENTER
BANGKOK

පටුන

අංකය	මාතෘකාව	පිටුව
1.	ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ කෙටි සටහනක්	1
2.	ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ	2
3.	ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතන ව්‍යුහය පිළිබඳ සංක්ෂිප්ත සටහනක්	3
4.	මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නැංවීමේ ක්‍රමෝපායන්	3
5.	ගෝලීය තත්ත්වය	9
6.	ජාතික භෞතික සැලැස්ම සහ ප්‍රතිපත්ති	19
7.	ප්‍රාදේශීය තත්ත්වය	20
8.	මෙහෙයුම් කමිටු රැස්වීමේ හඳුනාගැනීම්	21
9.	ආපදා අවදානම අවම කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවල වර්තමාන ක්‍රියාකාරීත්වය	22
10.	ආපදා අවදානම අඩු කිරීම සම්බන්ධව පවතින ගැටලු	23
11.	ආපදා අවදානම් අවම කිරීම පිළිබඳ නාගරික පළාත් පාලන ආයතනවල වර්තමාන තත්ත්වය	24
12.	ගැටළු	25
13.	නිගමන	26
14.	ජාතික, ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සැලසුම් පහත සඳහන් ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමට මාර්ගෝපදේශනය	28
15.	ක්‍රමෝපායන් සැකසීම	29
16.	අවසන් නිගමන	34

ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ කෙටි සටහනක්

2005 අංක 13 දරණ ශ්‍රී ලංකා ආපදා කළමනාකරණ පනතින් ශ්‍රී ලංකාවේ අපදා කළමනාකරණය පිළිබඳ කටයුතු සඳහා නීතිමය පදනමක් ඇති කරන ලදී . පනත යටතේ ආපදා කළමනාකරණ කටයුතු සහ ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය මධ්‍යම රජය යටතේ පිහිටුවා ඇති ආයතන දෙකකි. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් දිස්ත්‍රික් මට්ටමෙන් තම කටයුතු ව්‍යාප්ත කර ඇත.

කෙසේ වෙතත් ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ව්‍යුහය අපදා කළමනාකරණයට සම්බන්ධ කරගෙන ඇත්තේ ඉතාම අවම වශයෙන් බව නිරීක්ෂණය කර ඇත. විශේෂයෙන්ම ජනතාව සමග සෘජුව හා සම්පව සම්බන්ධතා පවත් වන ප්‍රාදේශීය සභා සහ නගර සභා සම්බන්ධ කරගෙන ආපදා කළමනාකරණ කටයුතු වල යෙදීම වඩා ඵලදායී බව බැංකොක් නුවර පිහිටි ආසියානු ආපදා පෙර සූදානම් වීමේ මධ්‍යස්ථානය (Asian Disaster Preparedness Center, Bangkok - adpc) හඳුනාගෙන ඇත. එබැවින් නාගරික පළාත් පාලන ආයතන තුල ආපදා අවම කිරීමේ ක්‍රමෝපායන් හඳුනාගැනීම සඳහා නියම ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට adpc ආයතනය ඉදිරිපත් විය. එම ව්‍යාපෘතියට තාක්ෂණික උපදෙස් සහ මුදල් සැපයීමටද එම ආයතනය එකඟ විය. මෙම ව්‍යාපෘතිය ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයට පැවරීමට adpc ආයතනය තීරණය කර ඇත. මෙම කාර්යය සඳහා අපදා කළමනාකරණ හා මානව හිමිකම් අමාත්‍යාංශයේ පූර්ණ අනුග්‍රහයද ලැබුණි. adpc ආයතනයේ අනුග්‍රහයෙන් මෙවැනි ව්‍යාපෘතීන් ආසියානු රටවල් 6ක ක්‍රියාත්මක වෙයි. නම් වශයෙන්,

1. පිලිපීනය	4. භූතානය
2. තායිලන්තය	5. නේපාලය
3. ඉන්දියාව	6. ඉන්දුනීසියාව වේ

2. ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු

- 1) පළාත් පාලන ආයතන බල ප්‍රදේශ තුළ ආපදා අවදානම අවම කිරීමේ ක්‍රමෝපායන් හඳුනා ගැනීම. (පවතින තත්වය හා අනාගත අවශ්‍යතා)
- 2) මෙම ක්‍රමෝපායන් ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා ආපදා කළමනාකරණ හා මානව හිමිකම් අමාත්‍යාංශය, පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතන වල එකඟත්වය ලබා ගැනීම.
- 3) පළාත් පාලන ආයතන වල නියෝජිතයන්ට එම ක්‍රමෝපායන් ඉදිරිපත් කිරීමට මෙන්ම ඔවුන්ගේ අදහස් ලබාගැනීම සඳහා ජාතික මට්ටමේ වැඩමුලුවක් පැවැත්වීම.

ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා යොදා ගනු ලැබූ උපක්‍රම හා ක්‍රියාකාරකම් :

- අ) ආපදා ප්‍රවෘත්ති නිවර්ණය පදනම් මත, නාගරික පළාත් පාලන ආයතන ව්‍යාපෘතිය සඳහා තෝරා ගැනීම.
- ආ) තෝරාගත් නාගරික පළාත් පාලන බල ප්‍රදේශවලට බලපාන ආපදා පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම.
- ඇ) ආපදා අවම කිරීම සඳහා යෝග්‍ය ක්‍රමෝපායන් සැකසීමට ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුවක් ස්ථාපිත කිරීම.
- ඈ) ජාතික උපදේශකවරයෙකුගේ සේවය ලබා ගැනීම.
- ඉ) ආපදා අවදානම් කළමනාකරණය සඳහා තෝරාගත් පළාත් පාලන ආයතනවල දුර්වලතා හඳුනා ගැනීමේ ක්‍රියා මාර්ග.
- ඊ) අදාළ පළාත් පාලන ආයතන හා වගකීම් දරණ ආයතන සමග කණ්ඩායම් සාකච්ඡා පැවැත්වීම.
- උ) ආපදා අවදානම අවම කිරීම සඳහා ජාතික ක්‍රමෝපායක් කෙටුම්පත් කිරීම.
- ඌ) කෙටුම්පත් වාර්තාව ජාතික වැඩමුළුවට ඉදිරිපත් කිරීම.
- එ) ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ඇතුළත් අවසන් වාර්තාව පිළියෙල කිරීම.
- ඵ) ආපදා අවදානම අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘති සඳහා යෝජනා ADPC වෙත ඉදිරිපත් කිරීම.

3. ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතන ව්‍යුහය පිළිබඳ සංක්ෂිප්ත සටහනක්

ශ්‍රී ලංකාවේ නාගරික පළාත් පාලන ආයතන බිහිවූයේ මහ නගර සභා සහ නගර සභා ආඥාපනත් පාර්ලිමේන්තු ගත වීමෙන් පසුවයි. නව ප්‍රතිසංස්කරණයෙන් පසුව ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ ප්‍රාදේශීය සභා යටතට ගැනිණි. මෙම ප්‍රාදේශීය සභාවලට පැරණි සුළු නගර සභා සහ ගම් සභා ඇතුළත් වේ. ප්‍රාදේශීය සභා ග්‍රාමීය සංවර්ධන කාර්යයන් කඩිනමින් සහ කාර්යක්ෂම ලෙස ඉටුකිරීමේ අරමුණින් පිහිටුවා තිබේ.

මධ්‍යම රජයේ බලතල විමධ්‍යගත කිරීමේදී පළාත් සභා යටතේ පළාත් පාලන ආයතන පාලනය වීමත් දක්නට ලැබේ. එහෙත් පළාත් පාලන ආයතන ව්‍යවස්ථාවට අනුව පළාත් සභාවලට අවශ්‍ය වන පරිදි බලය අඩුකිරීමට හෝ ඒවා ඉවත්කර ගැනීමට ඇති ඉඩකඩ අනුරූප තිබේ.

මෙම පළාත් පාලන ආයතනවල විධායක බලතල නගරාධිපතිට හෝ සභාපතිට පැවරී තිබේ. පරිපාලන බලතල කොමසාරිස්ට හෝ ලේකම්ට පැවරී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩාම දේශපාලන අධිකාරිය පළාත් පාලන ආයතන වේ. ජනතාවට ඉතා සම්පූර්ණ දේශපාලනඥයින් වන්නේ පළාත් පාලන ආයතන වල නියෝජිතයන්ය.

4. මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නැංවීමේ ක්‍රමෝපායන් :

4.1 නාගරික පළාත් පාලන ආයතන ව්‍යාපෘතිය සඳහා තෝරා ගැනීම.

ශ්‍රී ලංකා පළාත් පාලන ආයතනය සතු නාගරික පළාත් පාලන ආයතනවල (නගර සභා/ මහ නගර සභා) නාම ලේඛනය උපයෝගී කරගනිමින් ආපදාවල නිවර්තාවය පදනම් කරගෙන ආයතන 48 ට ලකුණු ලබා දෙන ලදී. ඒ සඳහා අනුගමනය කරන ලද ක්‍රියා පිළිවෙල මෙයට අමුණා ඇත. (ඇමුණුම 1) එයින් වැඩිම ලකුණු ලබාගත් නාගරික පළාත් පාලන ආයතන 24 ක් අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගැනිණ. නායයෑම්, සුනාමි, ගංවතුර හා නියඟය පදනම් කරගෙන ප්‍රශ්නාවලියක් මගින් දත්ත ලබාගන්නා ලදී.

4.2 තෝරාගත් නාගරික පළාත් පාලන ආයතනවල ආපදා අවදානම් අවම කිරීමේ කටයුතු වල වර්තමාන තත්වය.

ආපදා අවදානම් අවම කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවල දායකත්වය පිළිබඳව සකස්කල ප්‍රශ්නාවලියක් තුළින් දත්ත රැස් කරන ලදී එම ප්‍රශ්නාවලියේදී පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍රයන් සලකා බලන ලදී.

- පළාත් පාලන ආයතන මුහුණ දෙන ආපදා වර්ග
- ආපදා අවමකරණය සඳහා දැනට අනුගමනය කරන ක්‍රියාමාර්ග
- ආපදා අවදානම් සහිත ප්‍රදේශවල සංවර්ධන කටයුතු සඳහා අනුමැතිය දීමේදී සලකා බලනු ලබන මාර්ගෝපදේශ
- ආපදා අවදානම් අවම කිරීම සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක ව්‍යාපෘති
- ආපදා අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘති සඳහා පළාත් පාලන ආයතන සහභාගි වීමට ඇති උනන්දුව

මෙම අරමුණු පදනම් කරගෙන සැකසූ ප්‍රශ්නාවලිය තෝරාගනු ලැබූ පළාත් පාලන ආයතනවලට යොමු කරන ලදී. ප්‍රශ්නාවලිය පිළිතුරු නොසැපයූ ආයතන මෙම වැඩසටහනට ඇතුලත් කළේ නැත. අවසානයේදී නාගරික පළාත් පාලන ආයතන 15 ක් මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී.

4.3 ආපදා අවම කිරීම සඳහා යෝග්‍ය ක්‍රමෝපායක් සකස් කිරීමේදී අවශ්‍ය උපදෙස් සහ ඒ පිළිබඳ තීරණ ගැනීමට ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුවක් ස්ථාපිත කිරීම.

ආපදා කළමනාකරණ හා මානව හිමිකම් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් ගේ ප්‍රදානත්වයෙන් ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුවක් ස්ථාපනය කෙරිණ. එම කමිටුව සඳහා පහත සඳහන් ආයතන වල ප්‍රධානීන් හෝ ඔවුන්ගේ නියෝජිතයින් පත්කර ගන්නා ලදී.

- ආපදා කළමනාකරණ හා මානව හිමිකම් අමාත්‍යාංශය
- ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය
- ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය
- පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය
- ශ්‍රී ලංකා පළාත් පාලන පිළිබඳ ආයතනය
- තෝරාගත් නාගරික පළාත් පාලන ආයතනවල සාමාජිකයන්
- නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
- පළාත් සභා කොමසාරිස්
- මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය
- ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව

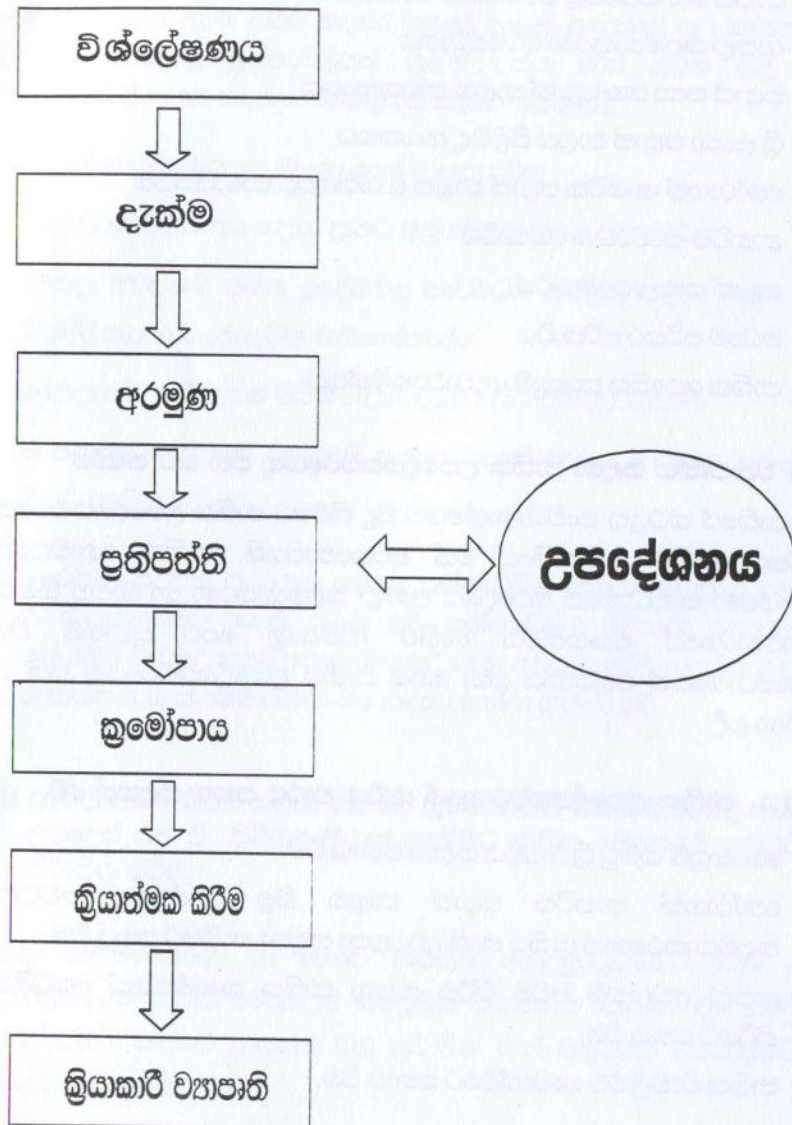
4.4 ව්‍යාපෘතිය සඳහා ජාතික උපදේශකවරයෙකු පත් කර ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු සංවිධානාත්මකව සිදු කිරීමට ජාතික උපදේශකවරයෙකු පත්කර ගැනීම ව්‍යාපෘතියේ එක් අවශ්‍යතාවයකි. ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ නිර්දේශය ආපදා කළමනාකරණ හා මානව හිමිකම් අමාත්‍යාංශයේ එකඟත්වය ඇතිව ආසියානු පෙර සුදානම් වීමේ මධ්‍යස්ථානයෙන් අනුමැතිය ලබා ගෙන ජාතික උපදේශකවරයෙකු පත් කර ගන්නා ලදී.

4.4.1 ජාතික උපදේශකවරයාගේ කාර්ය භාරය පහත සඳහන් වේ.

- අ) මෙහෙයුම් කමිටු ක්‍රියාවලිය සඳහා සහාය වීම.
- ආ) තෝරාගත් නාගරික පළාත් පාලන බල ප්‍රදේශවල අවදානම් කළමනාකරණයේ දැකිය හැකි දුර්වලතා හඳුනා ගැනීමට සහය වීම.
- ඇ) ආපදා අවදානම් අවම කිරීම සඳහා ජාතික ක්‍රමෝපායක් කෙටුම්පත් කිරීමට සහය වීම.
- ඈ) ජාතික වැඩමුළුව පැවැත්වීමට සහාය වීම.
- ඉ) ජාතික වැඩමුළුවේ තොරතුරුද ඇතුලත්ව අවසන් වාර්තාවේ කෙටුම්පත පිළියෙල කිරීම.

4.4.2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නැංවීමේ පියවරයන්.

4.4.3 ක්‍රියාකාරී කමිටුව

මූලික පියවරයන් වශයෙන් තෝරාගත් නාගරික පළාත් පාලන ආයතන පළාත් අනුව කන්ඩායම් ගත කරන ලදී. අදාළ පළාත් සභා, වල නාගරික පළාත් පාලන ආයතන හා පළාත් සභා කොමසාරිස්වරුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් සාකච්ඡා වට තුනක් පවත්වනු ලැබීය. ඒවා නම් මධ්‍යම පළාත, දකුණු පළාත සහ බස්නාහිර පළාත වශයෙනි.

කන්ඩායම් සහ රැස්වීම් පැවැත්වූ ස්ථානය	පළාත් සභා බල ප්‍රදේශය	සහභාගි වූ පළාත් පාලන ආයතන	දිනය
පළාත් පාලන කොමසාරිස් කාර්යාලය මහනුවර - මධ්‍යම පළාත	මධ්‍යම , සබරගමුව සහ දෘව පළාත	මහනුවර මහ නගර සභාව නාවලපිටිය නගර සභාව බදුල්ල නගර සභාව කෑගල්ල නගර සභාව බණ්ඩාරවෙල නගර සභාව	10-03-2008
පළාත් පාලන කොමසාරිස් කාර්යාලය ගාල්ල - දකුණු පළාත	දකුණු පළාත	හම්බන්තොට නගර සභාව තැන්නේල නගර සභාව වැලිගම නගර සභාව හික්කඩුව නගර සභාව ගාල්ල මහ නගර සභාව	13-03-2008
ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධාන ශ්‍රවණාගාරයේදී	බස්නාහිර පළාත	කේරුවෙල නගර සභාව කළුතර නගර සභාව මීගමුව මහ නගර සභාව	14-03-2008

4.4.4 තොරතුරු ලබා ගැනීම

එක්රැස් කර ගන්නා ලද තොරතුරු විශ්ලේෂණය කළේ ප්‍රධාන තේමා තුනක් යටතේය. එනම්, (i.) ගෝලීය (ii.) ජාතික (iii.) ප්‍රාදේශීය වශයෙනි.

ව්‍යාපෘතියේ මූලික අරමුණ වන නාගරික පළාත් බල ප්‍රදේශවල ආපදා අවදානම අවම කිරීම සඳහා ජාතික මට්ටමේ ක්‍රමෝපාය සකස් කිරීමේදී සමස්ථයක් ලෙස කරුණු සමාලෝචනය කිරීම තර්කානුකූලද නැතහොත් වෙනත් යෝග්‍ය ක්‍රමෝපායක් සකස් කිරීම අවශ්‍ය දැයි සාකච්ඡා කරන ලදී.

මෙහිදී ප්‍රාදේශීය තොරතුරු එක් රැස් කිරීමට ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා දෙන ලදී. ඊට හේතුව එම තොරතුරු ව්‍යාපෘතියට ඍජුව සම්බන්ධ වීමයි. මෙම සාකච්ඡා කිරීමේදී වැඩි කාලයක් ව්‍යාපෘතිය සඳහා තෝරාගත් පාර්ශවකරුවන්ට අදහස් දැක්වීමට අවකාශ සලසන ලදී.

සාකච්ඡාවේදී ප්‍රමුඛතාවයක් දෙනු ලැබුයේ ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් තොරතුරු සාකච්ඡා කිරීමටයි. තම තමන්ගේ ප්‍රදේශයන්ට ආවේනික ගැටළු ඒ සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක ව්‍යාපෘති සහ විසඳුම් සාකච්ඡාවට භාජනය විය. මෙම රැස්වීම තෝරාගත් නාගරික පළාත් පාලන ආයතනවල සාමාජිකයින්ගේ සහභාගිත්වයෙන් හා පළාත් සභා කොමසාරිස්වරුන්ගේ මූලිකත්වයෙන් පැවැත්වුණි. සමූහ රැස්වීම් වලදී නාගරික පළාත් පාලන ආයතන සාමාජිකයන්ගේ ආපදා පිළිබඳ අති අත්දැකීම් විස්තර කරන ලදී.

4.4.4 ලබාගත් තොරතුරු වල සංශිෂ්ටතා

නිසි ආපදා අවස්ථාවකදී ඊට මුහුණ දීමට අවශ්‍ය පරිදි උපකරණ වලින් නාගරික බල ප්‍රදේශ සන්නද්ධ වී නැත. අනිකුත් ආයතන සමග අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හිදී උපකරණ හුවමාරු කර ගැනීමද එලදායී නොවීමට හේතුව පොදුවේ සෑම ආයතනයක් සතුවම ඇත්තේ සීමිත උපකරණ ප්‍රමාණයක් වීමයි. සෑම නගරයකම ජනගහණ වර්ධන වේගය ඉතා වැඩි බවක් පෙන්නුම් කරයි.

අධි ජනසන්නත්වය, දුප්පත්කම, ආර්ථික හා සාමාජීය ප්‍රශ්න, ස්වාභාවික සම්පත් හා පරිසරය සඳහා ඇති අධික ඉල්ලුම, ආපදාවලට මූලික හේතු වශයෙන් ඉදිරිපත් වුණි. බොහෝ නගර පිහිටා ඇත්තේ ආපදාවලට ගොදුරුවන

කලාපවල බවට මතයක් ඉදිරිපත් විය. ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් වල දුර්වලතා, නීතිය බලගැන්වීමේ දුර්වලතා, ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේදී නීති රීති අනුගමනය නොකිරීම, ස්වාභාවික ජල ප්‍රවාහ අවහිර වීම, අනවසර ඉදිකිරීම්, අනවසර පදිංචිවීම්, තොරතුරු එක් රැස් කිරීමට නොහැකිවීම, දැනුවත් වීමේ අඩුපාඩුකම්, කසල ඉවත් කිරීමේ ක්‍රමවත් වැඩපිළිවෙලක් නොමැතිවීම, ජලය අපවිත්‍ර වීම, මාර්ග අනතුරු, අපරාධ, දූෂණ සහ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය යනාදියයි.

5. ගෝලීය තත්ත්වය

5.1 ගෝලීය සහ දේශීය ආපදා ප්‍රවණතා පිළිබඳ සංශිෂ්ට සටහනක්

අත අතියේ සිටම ලොව පුරා ස්වාභාවික ආපදා දක්නට ලැබිණි. මෙය පෘථිවි තලයේ ස්වාභාවික ක්‍රියාදාමය හා බැඳී පවතී. සමහර විද්‍යාඥයින් පවසන්නේ ස්වාභාවික ආපදාවල හානිය මානව ක්‍රියාකාරකම් නිසා වන ආපදාවල හානියට වඩා අඩු බවයි.

විසිවන ශත වර්ෂයේ අග භාගයේ සිට එනම් පසුගිය අවුරුදු 20 ක පමණ කාලයේදී ස්වාභාවික ආපදා වල අඛණ්ඩ වැඩිවීමක් ලොව පුරාදක්නට ලැබුණි. සෑම වර්ගයකම ආපදා මෙහිදී දැක ගත හැකි විය. එනම් සුළි සුලං, සුනාමි, ගිනි කඳු පිපිරීම්, ගංවතුර, නියඟ, නායයෑම්, දේශගුණික විපර්යාස, අධික ශීතල හා අධික උෂ්ණත්වය ආදියයි. ජාත්‍යන්තර ආර්ථික විෂමතාව ගැන හෝ සංවර්ධිත, සංවර්ධනය වෙමින් පවතින යනුවෙන් හේදයක් නොමැතිව මෙම ආපදා වලට මුහුණ දෙන ලදී. මෙම ආපදා බලපෑම් මිනිස් ජීවිත සහ දේපල වලට පමණක් නොව සංවර්ධිත හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් වලටද බලපෑවේය.

ලෝකයේ ජල විද්‍යාත්මක ආපදා, භූ භෞතික ආපදාවලට වඩා වැඩියෙන් සිදුවන බව ජාත්‍යන්තර වාර්තා වලින් පැහැදිලි වේ. උදාහරණ ලෙස 1996 ජලයෙන් සිදුවූ ආපදාවලට වඩා 2001 ඇතිවූ ජල ආපදා දෙගුණ වී ඇත. නමුත් භූ භෞතික ආපදා 1996 ට වඩා 2001 වන විට අඩුවීම දැකිය හැකිය. මෑත අතියේ ආපදා අධික ලෙස වර්ධනය වීමට ගෝලීය උණුසුම් වීම හේතුවූ බව විද්‍යාඥයින් බහුතරයක් විශ්වාස කරති. මෙම දේශගුණික විපර්යාස ඕසෝන් ස්ථරය තුල ඇතිවන විවිධ වෙනස්කම් නිසා සිදුවන බව විද්‍යාඥයින්ගේ

මතයයි. මෙම දේශගුණික විපර්යාස, දේශගුණික හේතු මුල් කර ගෙන සිදු වන ආපදා ඇතිවීමට හා තීවීරතාව ඇති වීමට හේතු වේ. මේ නිසා ආපදා අවම කිරීමේ උපක්‍රම ගෝලීය තත්වයන්ට අනුකූල පරිදි සකස් විය යුතුය. ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම කෙරෙහි දක්වන අඩු සැලකිල්ල බොහෝ ආපදාවලට හේතු වී ඇත. විශේෂයෙන් ලංකාව වැනි කුඩා දූපත්වලට මෙහි බලපෑම් අධිකය. අක්‍රමික ඉඩම් පරිහරණය සහ අවදානම් ස්ථාන වල මානව ජනාවාස ස්ථානගත කිරීම යන කරුණුද ස්වාභාවික ආපදාවලට හේතුවේ.

සංවර්ධනයේ නාමයෙන් සංවේදී ස්වාභාවික පරිසරයට සිදුවන හානිය ලොව පුරා දක්නට ලැබේ. සංවේදී ඉඩම් වන්නේ තෙත් බිම, ගංගා නිම්න කඳු සහ වැනි වනාන්තර යනාදියයි. ආපදා අවම කිරීමට මේවා විශාල දායකත්වයක් සපයනු ලබයි.

මෙම තත්ත්වය අවබෝධ කරගෙන එම සංවේදී පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක, තිරසාර පරිසර හිතකාමී ඉඩම් පරිහරණ කළමනාකරණයක් අනිතරයේ පැවති බවට සාක්ෂි ලැබේ.

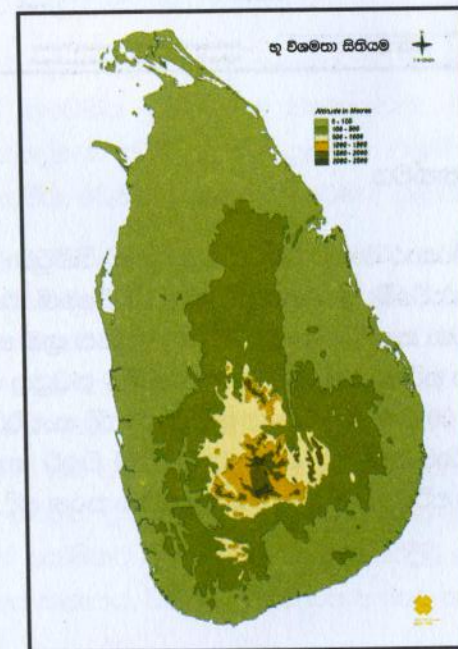
බොහෝ විට ආපදා අවදානමට මූලික හේතුව වන්නේ වැරදි මානව ක්‍රියාකාරකම්, පවතින සමාජ, ආර්ථිකය සහ පාරිසරික බලපෑම් යනාදියයි. කෙසේ වෙතත් ආපදාවල ස්වාභාවික ක්‍රියාවලිය විද්‍යාත්මකව හඳුනාගැනීම අවශ්‍යය. මිනිසාගේ වැරදි ක්‍රියාකාරකම් වලට පවතින සාමාජිකය, ආර්ථික හේතූන් සමග භෞතික සැලසුම් සම්බන්ධ කරගෙන ආපදා අවදානම් අවම කිරීම සඳහා උපක්‍රම සෙවීමට උපරිම අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍ය වේ.

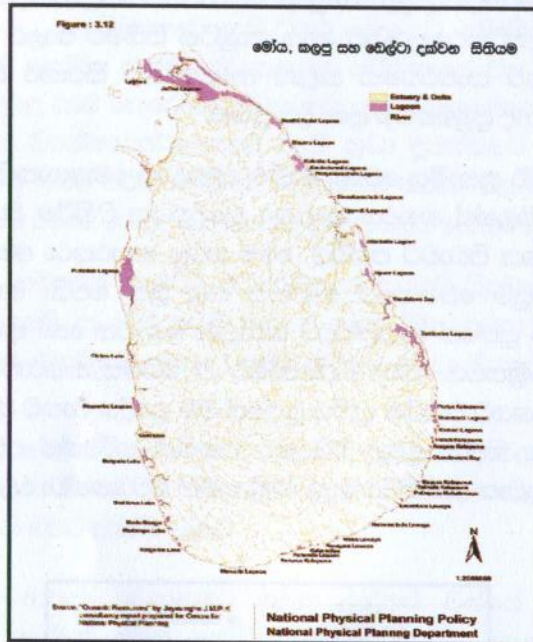
“ලොව දැකිය හැකි ආපදා සියල්ල ස්වාභාවිකව සිදු නොවේ” යන ප්‍රකාශය වඩා තර්කානුකූලය. ස්වාභාවික සංසිද්ධීන්ගේ හා මානව ක්‍රියාකාරකම් වල සංයුතිය හේතුවෙන් ආපදා වල තීවීරතාවය නොසිතුවෙස වර්ධනය වේ.

මෑත කාලයේ හා අනිතරයේ ලෝකය පුරා ඇතිවූ ආපදා පිළිබඳ සැලකිල්ලෙන් බැලූ විට සාධක සහිතව ඔප්පු වී ඇත්තේ මානව ජනාවාස ආපදාවලට ගොදුරු වන ප්‍රදේශවල ස්ථානගත වීම නිසා විශාල ලෙස පීඩිත හා දේපල හානි සිදු වී ඇති බවයි. මේ සඳහා හොඳම සාක්ෂි 2004 ආසියාවේ ඇතිවූ සුනාමි සහ 2008 බෲනායි වල ඇතිවූ සුළි සුළං දැක්විය හැකියි. මෙම සෑම සිදුවීමක්ම සංවේදී ඉඩම් භාවිතය හා බැඳී පවතී. තෙත් බිම්, වෙරළබඩ වගුරු බිම් සහ වෙරළබඩ ආරක්ෂිත කලාප සංවේදී ඉඩම් වලට වේ.

අවිධිමත් මෙන්ම විද්‍යානුකූල නොවූ ඉඩම් සංවර්ධනයද ආපදාවලට හේතුවේ. එබැවින් ඉඩම් පරිහරණ රටාව ගැන ගැඹුරින් සිතීමට කාලය පැමිණ තිබේ. එපමණක් නොව සංවර්ධනය සඳහා ආයෝජනය තිරසාර කිරීමේදී ඉඩම් පරිහරණ සඳහාද ප්‍රමුඛත්වය ලබා දිය යුතුය.

2004 දෙසැම්බර් සුනාමිය වෙරළ ආශ්‍රිත ජනාවාස මොහොතකින් විනාශ කර දැමීය. නිව් ඕර්ලන්ස් නගරය ගංවතුර ප්‍රදේශයක පිහිටීම නිසා එහි පදිංචි ජනතාව අතිශය පීඩාවට පත්විය. මෙම සරල තොරතුරු අපට හඟවන්නේ භෞතික සැලසුම් වෙනසකට භාජනය කල යුතු බවයි. මානව ජනාවාස ස්ථානගත විය යුත්තේ ආපදාවලට ගොදුරු නොවන හෝ ආපදා අවදානම අඩු ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතවය. 2005 ඔක්තෝබර් 17 ටයිම්ස් සගරාව වාර්තා කළේ කැරිබ්‍යා විනාශයට වගකීම දැරිය යුත්තේ එම ප්‍රදේශ මානව ජනාවාස සඳහා තෝරාගත් අය බවයි. මුහුදු මට්ටමට පහතින් හරිකේන් අවදානම් සහිත ප්‍රදේශවල ජනාවාස ඇතිකිරීම අනුවන ක්‍රියාවක් බව පෙන්වා දෙන ලදී.

5.2 ශ්‍රී ලංකාවේ තත්වය

පැරණි රාජධානි තිරසාර මානව ජනාවාස ආශ්‍රිතව පිහිටුවා ඇත. එම ප්‍රදේශ ආපදාවලට ගොදුරුවීමේ ප්‍රවණතාවය ඉතා අඩුවීමෙන් එය පැහැදිලි වේ. එකල ඉඩම් පරිහරණ සඳහා තිරසාර සහ විද්‍යාත්මක ක්‍රම භාවිතා කර තිබේ. එමෙන්ම ස්වභාවික පරිසරය ගැනද ඉතා සංවේදීව කටයුතු කර ඇත. 19 වන ශතවර්ෂයේදී සහ 20 වන ශතවර්ෂය මුල් භාගයේදී සංවර්ධනයේ නාමයෙන් ඉඩම් පරිහරණ රටාව නොසිතූ විරූ වෙනස් කම් වලට භාජනය විය. මෙම කාලයේදී අප අවට පරිසරය තිබේද යන්න අමතක කරන ලදී. මීට මූලික හේතු දෙකකි.

1. සංවර්ධිත රටවල වැරදි කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාවන්, කාර්මිකරණයේ වේගවත් බව සහ වැරදි නාගරික සැලසුම් ක්‍රම,
2. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල එනම් ආසියා, අප්‍රිකා, ලතින් ඇමෙරිකාව යන රටවල අධිරාජ්‍ය වාදින්ගේ මැදිහත් වීම.

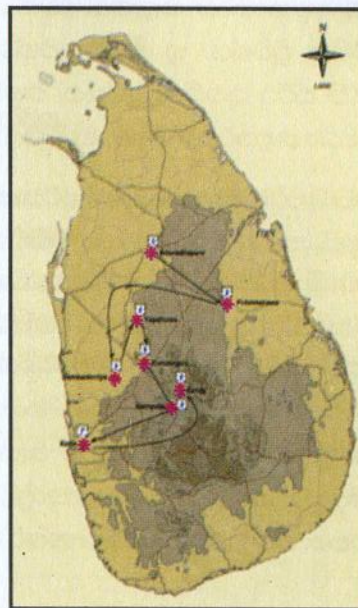
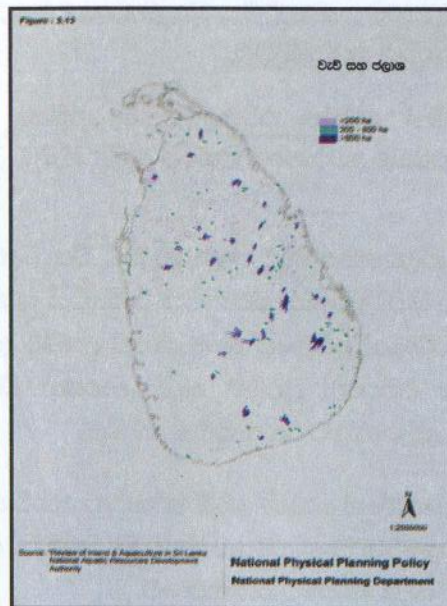
ශ්‍රී ලංකාවේ තිරසාර විද්‍යාත්මක ආදි ජනාවාස බිහි විය. ඉඩම් පරිහරණය, ස්වභාවික හා විෂමතා පිහිටීමට සහ ස්වභාවික පාරිසරික තත්වයන්ට අනුගත වූ ඉඩම් පරිහරණ රටාවක් අතීතයේ ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට ලැබුණි. මේ නිසා අතීතයේ ස්වභාවික පරිසරය උපරිම ලෙස ආරක්ෂා වීම හා ආර්ථික ඵලදායිතාවය එල නෙලා ගැනීමට ජනතාවට හැකි විය.

මෙයින් අපට අවබෝධ වන්නේ පැරණි ඉඩම් පරිහරණ රටාව ආපදා අවදානම් අවම කළ හැකි පරිදි ක්‍රමවත් සැලැස්මකට අනුව සිදුවූ බවයි. මෙය දිගු කාලීන ආපදා අවම කිරීමට විසඳුම් සෙවීමට රුකුලක් වේ.

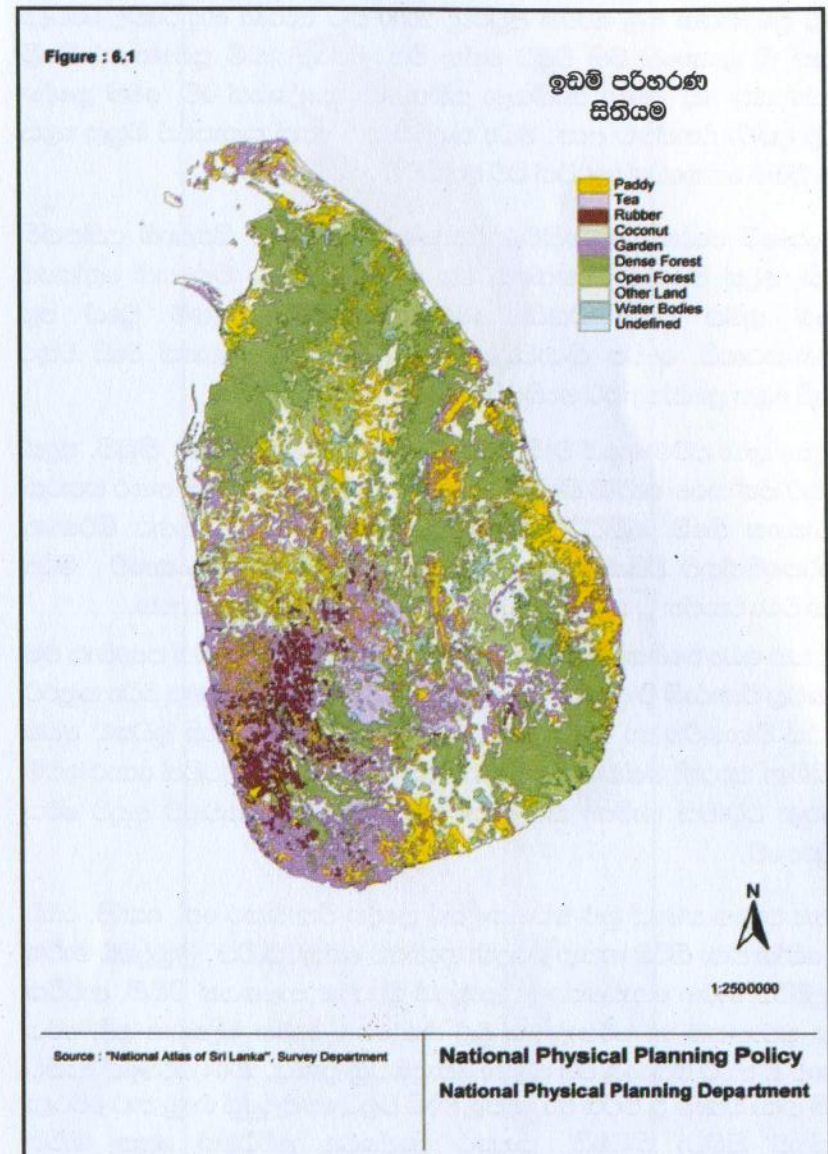
ශ්‍රී ලංකාව සම්පත් වලින් අනූන සර්ව කලාපීය රටකි. සමහර සම්පත් ශ්‍රී ලංකාවට පමණක් ආවේනික වූවන්ය. භූ විෂමතාවන්ට අනුව ශ්‍රී ලංකාව පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි ස්ථර තුනකින් යුක්තය. එනම් උසින් අඩු විශාල කොටස් තැනිතලා භූමිය, මධ්‍ය කඳුකරය හා අතරමැදි කලාපය යනුවෙනි.

ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට වර්ෂාව ලැබෙන්නේ ඊසාන දිග මෝසම් සුළං, ගිනිකොණ දිග මෝසම් සුළං සහ අන්තර් මෝසම් මගිනි. මෙකී භූ විෂමතාව සහ මෝසම් වැනි එකතුව ශ්‍රී ලංකාවේ දේශගුණික රටාවේ විශේෂ ලක්ෂණ නිර්මාණය කරයි. මධ්‍ය කඳුරට කලාපය මෙම මෝසම් වැස්සෙන් අධික වර්ෂාපතනයක් ලබන අතර අන්තර් මෝසම් වැනි මගින්ද වැඩිම වර්ෂාවක් ලබයි. මධ්‍යම කඳුරට සහ මධ්‍ය කොටසින් ඇරඹෙන ගංගා 103 ක් මකුළුදැල් රටාවක් පෙන්නුම් කරමින් දිවයිනේ සතර දිසාවටම ගලා බසී. එයින් 10 ක් නිරතුරුව පලයෙන් පෝෂිතව ඇත. ශ්‍රී ලංකාව පැහැදිලි දේශගුණික කලාප තුනකට බෙදේ. තෙත් කලාපය, වියලි කලාපය සහ අන්තර් කලාපය වශයෙනි.

ආපදා කළමනාකරණය පළාත් පාලන ආයතන හරහා ප්‍රධාන ප්‍රවාහයට අනුගත කිරීමේ ක්‍රමෝපායන්...

ආපදා කළමනාකරණය පළාත් පාලන ආයතන හරහා ප්‍රධාන ප්‍රවාහයට අනුගත කිරීමේ ක්‍රමෝපායන්...

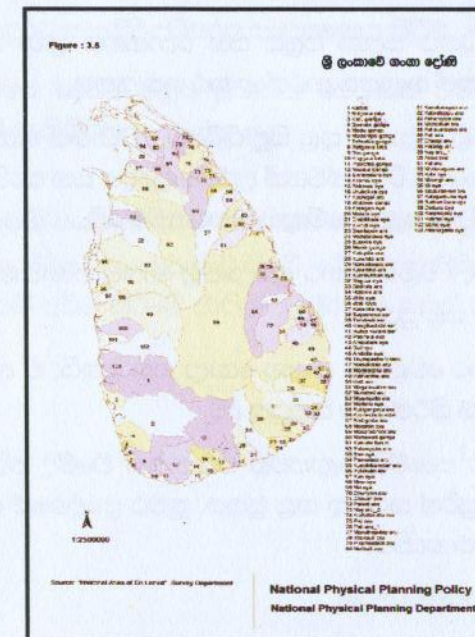
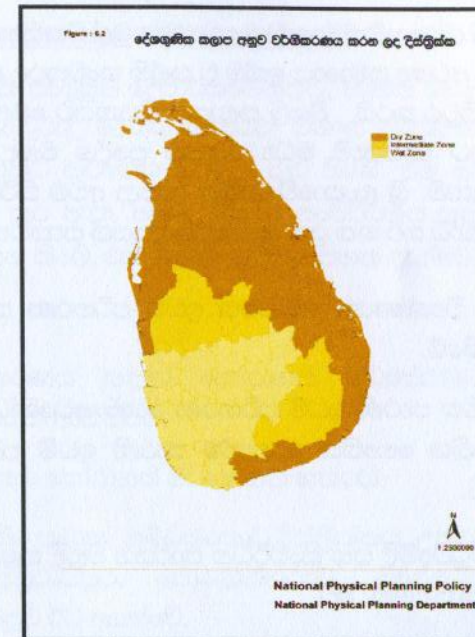
මෙම කරුණු සියල්ල ඒකරාශී වීමෙන් ශ්‍රී ලංකාව ආසියාවේ රටවල් අතුරෙන් ජෛව විවිධත්වය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන තැනක් ලබා ගනී. විවිධ ශාක වර්ග විශාල ප්‍රමාණයක් තිබූ බැවින් අවුරුදු 2000 කට පැරණි ආයුර්වේද වෛද්‍ය ක්‍රමයක් ශ්‍රී ලංකාවේ බිහි වීමට හේතු විය. විශාල ඉඩම් ප්‍රමාණයක් වියලි කලාපය සතු වේ. මේවා තැනිතලා සහිත බිම් ප්‍රදේශයන් වේ. මෙම ප්‍රදේශ වෙරළ දක්වා ව්‍යාප්තව ඇත. මධ්‍ය කඳුරට සහ තෙත් කලාපයේ බහුල ලෙස ජලය තිබීම හේතුවෙන් සාරවත් බව ඇති වී තිබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණි රාජධානිවල ක්‍රියාත්මක වූ පරිසර හිතකාමී ප්‍රතිපත්ති දෙකකි. අදත් තිරසාර විද්‍යාත්මක ජල කළමනාකරණය වශයෙන් ලෝකයේ පිළිගත් ක්‍රමය එයින් එකකි. මෙම ක්‍රියාවලියට පදනම් වූයේ ජල කළමනාකරණයයි. දෙවන ක්‍රියාවලිය වූයේ උතුරු මැද පලාතේ වැසි වතුර එළදායී ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීමයි.

ඒ සඳහා කුඩා පරිමාණයේ වැසි ජලය රැස් කිරීමට වැව් ඉදිකර තිබුණි. අදත් පුළුල්ව පත් කරන පැරණි ශිෂ්ටාචාරයේ ලෝක උරුමයන් ලෙස නගර හතරක් තෝරාගෙන තිබේ. මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලයේ ග්‍රාම සහ නගර නිර්මාණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කරන ලද අධ්‍යයනයකදී පැරණි ලංකාවේ මධ්‍ය ප්‍රදේශ වටා ව්‍යාප්ත වූ මාර්ග පද්ධතියක් තිබුණු බව වාර්තා කර ඇත.

පහල සහ මධ්‍ය තැනිතලා අතර සමෝච්ඡ රේඛා තුළින් විහිදී ගිය ජනාවාස එම ප්‍රදේශවල ඒකරාශී වී ඇත්තේ මෙම මාර්ග පද්ධතිය නිසයි. මෙය මධ්‍ය කඳුරට පරිසරය විනාශවීම හා වෙරළාසන්න පරිසර විනාශවීමට ඇති ඉඩකඩ අවම කර තිබිණ. පැරණි ශිෂ්ටාචාරය විද්‍යාත්මක, තිරසාර ආපදාවලින් තොර ඉඩම් පරිහරණ රටාවක් භාවිතා කර ඇත. අද පවතින දර්ශකවලට අනුව මෙය තහවුරු වේ.

බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයේ මුළු මධ්‍ය කඳුකර ප්‍රදේශ විනාශකර තේ, කෝපි, රබර් වැනි බෝග වගා කිරීම ආපදා කැඳවා ගැනීමට හේතුවක් විය. මුහුදුබඩ මාර්ග සහ දුම්රිය මාර්ග ගොඩනැගුණු ලැබුයේ බ්‍රිතාන්‍ය පාලකයන් විසිනි. ආර්ථික හෝග ප්‍රවාහනය හා පරිපාලනය මුල් කර ගෙන මාර්ග ඉදිකරන ලදී. මෙය ජනතාව ඒ අවට ඒකරාශී වීම සඳහා පොළඹවනු ලැබීය. 2004 වර්ෂයේ ඇතිවූ සුනාමි නිසා විනාශ වූ පිටිත හා දේපළ හානි වලට හේතුවූයේ ගාලු පාර වෙරළා ආසන්නව පිහිටා තිබීමයි. කඳුකර ප්‍රදේශවල අවිධිමත් ලෙස මාර්ග සංවර්ධනය වීම ගංවතුර සහ නායයෑම් වලට හේතුවී තිබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ ස්වාභාවික ආපදා වලට ජලය මුල් වී ඇත. ජලය නොමැති වීම නියඟයද, ජලය අවශ්‍ය ප්‍රමාණය ඉක්ම වූ කල්හි ගංවතුරද ඇති වේ. අධික වර්ෂාව නාය යෑම් නිවුර කරයි . වියලි කලාපය නියඟයට මෙන්ම ගං වතුරට ගොදුරු වේ. ඊළඟට නායයෑම් මධ්‍ය කඳුකර ප්‍රදේශ වලද රක්වාන කඳු ආශ්‍රිතවද දක්නට ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ආපදා අවම කිරීමේ ක්‍රමෝපාය සකස් කිරීමේදී අවබෝධ කර ගත යුතු කරුණු කිහිපයක් සැකවින් මෙසේය.

- ගෝලීය ආපදා විශේෂයෙන් අවිධිමත් ඉඩම් පරිහරණ කටයුතු පදනම් කරගෙන සිදුවී තිබේ.
- ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිත පැරණි ඉඩම් පරිහරණ රටාව අවබෝධ කර ගැනීම - මීට හේතුව ජාතික භෞතික සැලැස්ම පැරණි ඉඩම් පරිහරණ රටාව පදනම්ව තිබීමයි.

මානව ජනාවාස පිහිටුවීමේදී සහ සංවර්ධන කාර්යය වලදී සලකා බැලිය යුතු සරල ප්‍රතිපත්ති පහත සඳහන් වේ.

- ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා ජලය සහ පෝෂණය ලබා ගැනීමට මධ්‍ය කඳුකරය සහ තෙත් කලාපය ආරක්ෂා කර ගත යුතුය.
- සංවර්ධනය වියලි කලාපය තුල සිදු කිරීමට අවධානය යොමු කල යුතුය. එම ප්‍රදේශ අඩු ජෛව විවිධත්වයක් දක්වන ප්‍රදේශ සහ තැනිතලා භූමි වීම නිසා ආපදා වලට ගොදුරුවීමේ ප්‍රවණතාව අවම වේ.
- ස්වාභාවික ආපදා වලින් තොර ප්‍රදේශවල මානව ජනාවාස ඇති කිරීමට අවධානය යොමු කල යුතුයි.
- වරාය ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම සඳහා යොදා ගත යුතුයි. ඒ ආශ්‍රිතව මානව ජනාවාස ස්ථාපිත කිරීම සීමා කලයුතු වේ.
- ජනාවාස පරිසර සංවේදී කලාපවල ස්ථානගත වීමේදී පරිසරයට බාධා ඇති නොවන අයුරින් කටයුතු කල යුතුය. නුවර ප්‍රදේශයේ ගෙවතු වගාව උදාහරණයට ගත හැකිය.
- නීතිය තදින් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

6. ජාතික භෞතික සැලැස්ම සහ ප්‍රතිපත්ති

ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික භෞතික සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා අවුරුදු දෙකක කාලයක් විශාල කැපවීමකින් අනිකුත් අවශ්‍ය ආයතන සම්බන්ධ කරගෙන කටයුතු කර තිබේ. එම සැලැස්ම දැනට රජය විසින් අනුමත කර ඇත. මෙය තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය මූලධර්ම පදනම් කරගෙන තිබේ. එහි මූලික යෝජනා පහත දැක්වේ.

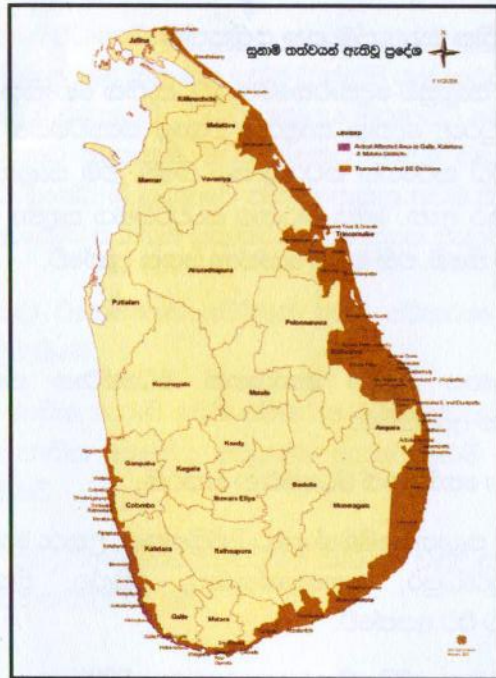
- නාගරීකරණය සඳහා තෝරාගත් මධ්‍යස්ථාන සඳහා අධි ජන ඝනත්වයක් ඇතිකිරීම.

මේ සඳහා තෝරාගත් මධ්‍යස්ථාන හතරකි,

බස්නාහිර පලාත, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය, උතුරු මැද පලාතට අයත් වන අනුරාධපුර, පොලොන්නරුව, දඹුල්ල, ත්‍රිකුණාමලය සහ මඩකලපුව ඊට අයත්වේ.

- මධ්‍ය කඳුරට සංවේදී පරිසරය සංරක්ෂණය කිරීම
- ගුණාත්මක බැවින් අනූන ප්‍රවාහන සේවාවක් එම ජනාවාස ඒකාබද්ධ වන සේ ඇතිකිරීම

මෙම සැලැස්මෙහි ඇතුලත් ඉඩම් පරිහරණ යෝජනා ඍජුව ස්වාභාවික ආපදා අවම කිරීමට යෝග්‍ය ලෙස සකස් වී තිබේ. මේ නිසා ජාතික භෞතික සැලැස්ම ආපදා අවදානම් අවම කිරීමේ ජාතික ක්‍රමෝපාය සකස් කිරීමේ දී යොදා ගත හැකිය.

7. ප්‍රාදේශීය තත්ත්වය

නාගරික ප්‍රදේශ කරා ජනගහනය ඒකාගාමී වීම, දුප්පත්කම, අවිධිමත් ආර්ථිකය හා බැඳුණු ප්‍රශ්න, සමාජ සංවර්ධනය, පරිසරය සහ සම්පත් සඳහා ඇති අධි ඉල්ලුම, ස්වාභාවික හා මානව ක්‍රියාකාරකම් වලින් ඇතිවන ආපදා වලට හේතුවී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වාභාවික ආපදා බොහෝවිට කුඩා හෝ මධ්‍ය පරිමාණයේ වේ. ඒවාගේම ඒවා යම් ප්‍රදේශ වලට සීමාවේ. ලංකාවේ විශාල විනාශයක් සිදුකල ආපදාව වූයේ 2004 වර්ෂයේ ඇතිවූ සුනාමියයි. එය වෙරළබඩ තීරයේ මීටර් 200 ක් පමණ දුරට පැතුරුණි.

ආපදා අවදානම් අවම කිරීමේ ක්‍රමෝපායක්ම ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සලකා බැලීම වඩා යෝග්‍ය වන්නේ එබැවිනි. මෙම ව්‍යාපෘතියේදී තෝරාගත් නාගරික පළාත් පාලන ආයතනවල සාමාජිකයින් සහභාගි කරවා ගනිමින් හා පාර්ශව කරුවන් සහභාගි කර ගැනීමෙන් පැවැත්වූ මෙහෙයම් කමිටු වලින් එක් රැස් කරගත් තොරතුරු වලින් ලබා ගත් ප්‍රතිඵල වලින් එය සනාථ වේ.

8. මෙහෙයුම් කමිටු රැස්වීමේ හඳුනාගැනීම්

- නාගරික ජනතාව වැඩි වශයෙන් පදිංචි වී ඇත්තේ ආපදාවලට ගොදුරුවන කලාප වල බව ප්‍රකාශ විය.
- බොහෝ පළාත් පාලන ආයතනවල යෝග්‍ය ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් නොමැත.
- පවතින සැලසුම් නීති සහ රෙගුලාසි ක්‍රියාත්මක වීමේ ඇති දුර්වලතා ඇත.
- සැලසුම් සකස් කිරීමේදී හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ප්‍රජා සංවිධාන හා ප්‍රජාවගේ උපදෙස් ඉතා අඩුවෙන් ලබා ගන්නා බව හෙළි විය.
- නගර ආශ්‍රිත ආපදා වලට එක් මූලික හේතුවක් ලෙස අනවසර ඉදිකිරීම් දැක්විය හැකිය.
- පරිසර සංවේදී කලාප (උදා : තෙත් බිම් සහ කඳුකර ප්‍රදේශ) විනාශ වීමේ ප්‍රවණතාවක් ඇත.
- ස්වාභාවික ආපදා වලට හේතු සහ ඒවාට වන බලපෑම් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම ප්‍රමාණවත් නැත.
- පළාත් පාලන ආයතන ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ දී සහභාගීත්වයක් නොමැති වීම.
- ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය මධ්‍යම රජය යටතේම විමර්ශන කිරීම.
- සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ඉල්ලුම් පත් අනුමත කිරීමේදී දැකිය හැකි අනවශ්‍ය දේශපාලන ඇඟිලි ගැසීම්
- පළාත් පාලන ආයතන වලට ඔවුන්ගේ කාර්ය භාරය මනාව ඉටුකිරීමට නොහැකිව ඇත්තේ තාක්ෂණික නිලධාරීන්ගේ හිඟ භාවයයි.
- පළාත් පාලන ආයතනවල බලතල සහ කටයුතු පළාත් හා ජාතික මට්ටමේ ආයතන සතු කර ගැනීම හා ආදායම අඩුවීම.
- භෞතික සැලසුම් සහ ආපදා කළමනාකරණ නීති රීති පවතින නමුත් ඒ ගැන තාක්ෂණික නිලධාරීන් සහ ප්‍රජාව නොදැනුවත් වීම නිසා ඒවා බලගැන්වීමේ ඇතිවන අඩුපාඩුකම්
- අඩු ආදායම් ලාභීන් ආපදා වලට ගොදුරුවීමේ ප්‍රවණතාව වැඩි වේ.

- ආපදා කළමනාකරණයේදී තාක්ෂණය යොදාගන්නා වූ පූර්ව ආපදා දැනුම්දීමේ පද්ධති හා ආපදාවලට ඔරොත්තු දෙන ඉදිකිරීම් ආදිය ගැන සැලකිල්ල අඩුවීම.
- ආපදා ප්‍රතිචාර වලදී ආධාර මත යැපීම එනම් තාවකාලික නිවාස, ආහාර, සෞඛ්‍යය ආදිය පිළිබඳව පමණක් ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා දීම.
- තිරසාර ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් ආපදා කළමනාකරණයේදී ප්‍රසස්ථ ක්‍රමවේදයන් වේ. එහෙත් තවම එය නිවැරදිව හඳුනාගෙන නොමැත. පළාත්බදව සිදුවන ආපදා, ස්වාභාවික ආපදාවලට වඩා මිනිසා ගේ වැරදි ක්‍රියා නිසා ඇතිවන ආපදා බව

2004 වර්ෂයේදී සුනාමි අවස්ථාවේ ප්‍රජාව සහ ප්‍රජා සංවිධාන ස්ව කැමැත්තෙන් ඉදිරිපත්වී පිවිත් බේරාගැනීම සහ එයට මුහුණ දුන් ප්‍රජාවගේ අවශ්‍යතා සැපිරීම ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවගේ උපකාර හා සංසන්දනය කර බලන විට ඉතා ඉහල මට්ටමක පැවතිනි. නමුත් ඉන්පසුව එම ක්‍රියාකාරී පිරිස ගැන උනන්දුවෙන් කටයුතු නොකිරීම නිසා සමහර ව්‍යාපෘති අසාර්ථකත්වයට පත් වූ බවද සාකච්ඡා විය.

9. ආපදා අවදානම අවම කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවල වර්තමාන ක්‍රියාකාරිත්වය

දැනට ආපදා අවදානම් අවම කිරීමේ ක්‍රියාවලියට නාගරික පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධ වන්නේ ඉතා සුළු වශයෙනි. නමුත් සමහර නාගරික පළාත් පාලන ආයතන විශේෂ උත්සාහයන් ගන්නා බව අනාවරණය විය. පළාත් පාලන ආයතන සමග පැවැත්වූ සාකච්ඡාවලදී ඔවුන්ට පහත සඳහන් කාර්යයන්ට මැදිහත් විය හැකි බව පිළිගන්නා ලදී.

- ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්
- හදිසි අවස්ථා සඳහා බේරා ගැනීමේ සැලසුම් සකස් කිරීම
- ආපදා අවස්ථාවලදී සහන සැලසීම
- ආපදාවලට ගොදුරුවන ප්‍රදේශ හඳුනාගැනීම
- තිරසාර කසළ කළමනාකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ගිනි නිවන ඒකක නිලධාරීන් හදිසි අවස්ථාවලට මුහුණ දීමට සුදුසු ලෙස පුහුණු කිරීම
- වැසි ජලය බැස යන කානු පද්ධතියට අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම් වැලැක්වීම
- නගර සභා සතු තොරතුරු පරිගනක ගත කිරීම
- කළුතර නගර සභාව එම බල ප්‍රදේශය තුල ඇති දේපල පිළිබඳ තොරතුරු රැස් කිරීම.
- ක්‍රමානුකූලව කුණුකසල ඉවත් කිරීම අනවසර ඉදිකිරීම් වැලැක්වීම

10. ආපදා අවදානම අඩු කිරීම සම්බන්ධව පවතින ගැටලු

තෝරාගත් නාගරික පළාත් පාලන ආයතන සඳහා නුවර, කොළඹ, ගාල්ල යන ස්ථානවලදී පවත්වනු ලැබූ සමූහ රැස්වීම් වලදී එම ආයතන මුහුණ පාන ගැටළු පිළිබඳ කරන ලද සාකච්ඡාවල ප්‍රධාන වශයෙන් හඳුනාගත් ගැටළු මෙසේය.

- පරිසර සංවේදී කලාප තුල අනවසර ඉදිකිරීම් සහ අනවසර පදිංචිවීම්
- අඩු ආදායම්
- මධ්‍ය රජය විසින් දෙනු ලබන ප්‍රතිපාදන වැඩිපුර යැපීම් සඳහා යෙදීම
- වෘත්තීය සහ තාක්ෂණික නිලධාරීන් හිඟය
- අනවසර සංවර්ධන කටයුතු වැලැක්වීමට ඇති බලතල ප්‍රමාණවත් නොවීම
- දේශපාලන ඇඟිලි ගැසීම් විශේෂයෙන්ම අනවසර සංවර්ධන කටයුතු වලදී

චරිතමාන හත්තවලය

11. ආපදා අවදානම් අවම කිරීම පිළිබඳ නාගරික පලාත් පාලන ආයතනවල

- ආපදා අවදානම් අවම කිරීමේ කාර්යය සඳහා අයවැන්නන්ගේ සම්බන්ධත්වය වැඩි කිරීම.
- පලාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධ කරගෙන රජයේ ආයතන සඳහා වාණිජ තත්ත්වයේදී මිලි මිලි ආදායමක් ලබයි.
- සිදු කරනු ලබන, මෙහිදී ආදායමක් ලබාගෙන, මෙම සේවාවන් ලෙස ගිණි හිඳීම සඳහා අති උපකරණ නඩත්තු කිරීම, මෙය සේවාවන් ලෙස ප්‍රවේශයක් නොමැති වීම.
- ආපදා කළමනාකරණයේදී නාගරික පලාත් පාලන ආයතන කෙරෙහි සම්බන්ධත්වය වැඩි කිරීමේදී දෙපාර්තමේන්තු නොකිරීම.
- ආපදා අවදානම් අවම කිරීමේ කාර්යය සඳහා අයවැන්නන්ගේ සම්බන්ධත්වය වැඩි කිරීම.

ආපදා කළමනාකරණය සඳහා පලාත් පාලන ආයතන සඳහා ප්‍රධාන ප්‍රවේශයට අනුගත කිරීමේ ඉඩ සලසා දීම.

- නාගරික පලාත් පාලන ආයතනවල සමහර කාර්යයන් මධ්‍ය රජයට සහගත වීම.
- පසුගිය කාලයේදී නාගරික පලාත් පාලන ආයතන පිළිබඳ කිරීම ගැටළු ආපදා අවදානම් ගැන සැලකිලිමත් වීම.
- පමණක් වීම. ස්වරූපයට සංවර්ධනයක් සඳහා අනාගත ආයෝජනවලදී දැනට නොලැබීම. එය ආපදා සහන සැලසීම හා සහන මත සැසඳීමක් ආපදා කළමනාකරණය සඳහා සංවර්ධනය මූලික කර ගත් දැරියන්ගේ සහන නොවීම.
- සැලසුම්වලට අනුකූලව ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක ආපදා කළමනාකරණයට අදාළ ප්‍රධාන හේතූන් හේතුවීම.
- වැනිනාත්මක තාක්ෂණික ආපදා අවම කිරීමේ වැඩසටහන සඳහා සිදුවීම් මිනිසුන්වලට ලබාදීම.
- ආපදා කළමනාකරණයේදී අනුකූල කාර්යයන්ට වඩා සහන සැලසීමට

12 හැරවීම

සංගෝචන කළ යුතුය.

ලබන ලදී මට සාමාන්‍ය ආපදා කළමනාකරණ සහන අවශ්‍ය පරිදි සිමිනිකාවක් ලබා දී තිබේ. මෙය සාර්වත්‍යව ඉටු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ආයතනවල සහ පලාත් පාලන ආපදා කළමනාකරණයට සහන සැලසීම පලාත් පාලන කළමනාකරණය සහස් වී ඇත. මෙම සැලසීම පලාත් පාලන සහ හේතුව සඳහාම ඉදිරි කරගෙන ඉදිරි අවු 10 ක කාලයේදී ආපදා කාර්යයන් ආපදා අවදානම් කළමනාකරණ "සිවිල් කාර්ය" ලෙස සලකා බැලීමේදී ආපදා කළමනාකරණ හා මානව හිමිකම් අමාත්‍යාංශය මගින් සහස්

ආපදා කළමනාකරණය සඳහා පලාත් පාලන ආයතන සඳහා ප්‍රධාන ප්‍රවේශයට අනුගත කිරීමේ ඉඩ සලසා දීම.

13. නිගමන

13.1

විශ්ලේෂණය තුළින් ලද ප්‍රතිඵල මෙහෙයුම් කමිටු 2 කට ඉදිරිපත් කර සාකච්ඡා කරන ලදී. මේ සඳහා සියළු පාර්ශවකරුවන් සහභාගි විය. මින් අනතුරුව තීරණය කරන ලද්දේ සංවර්ධනය සඳහා යෝග්‍ය, ඵලදායී ක්‍රමෝපායක් සකස් කිරීම, නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පාලනය කිරීම සහ ආපදා සඳහා පෙර සූදානම් වීම වඩා යෝග්‍ය බවයි.

13.2 තීරණය

නගරබද ආපදා අවදානම් කළමනාකරණය සඳහා තීරසාර දිගුකාලීන, විසඳුමක් අවශ්‍යය. නගරය ජාතික ආර්ථිකයේ යන්ත්‍රය විය යුතුය. ආපදා අවදානම් අවම කිරීම ආපදා ප්‍රතිචාරයට වඩා ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා දිය යුතුය.

13.3 දර්ශකයේ ගොඩනැංවීම

දර්ශනය ගොඩනැංවීමට අදාළ පසුබිම සකස් කිරීම හා අවශ්‍ය දර්ශකයන් ගොඩනැංවීම මෙහි අරමුණ වේ.

- නගරබද ප්‍රජාවගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම
- ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය තහවුරු කිරීම
- පරිසර හිතකාමී නාගරික සංවර්ධනයක් ඇතිකිරීම
- සංවේදී ඉඩම් පරිහරණය හා ප්‍රතිඵලදායී ලෙස ඒකාබද්ධ කිරීම. සැලසුම් සහගතව නගර නිර්මාණය කිරීම

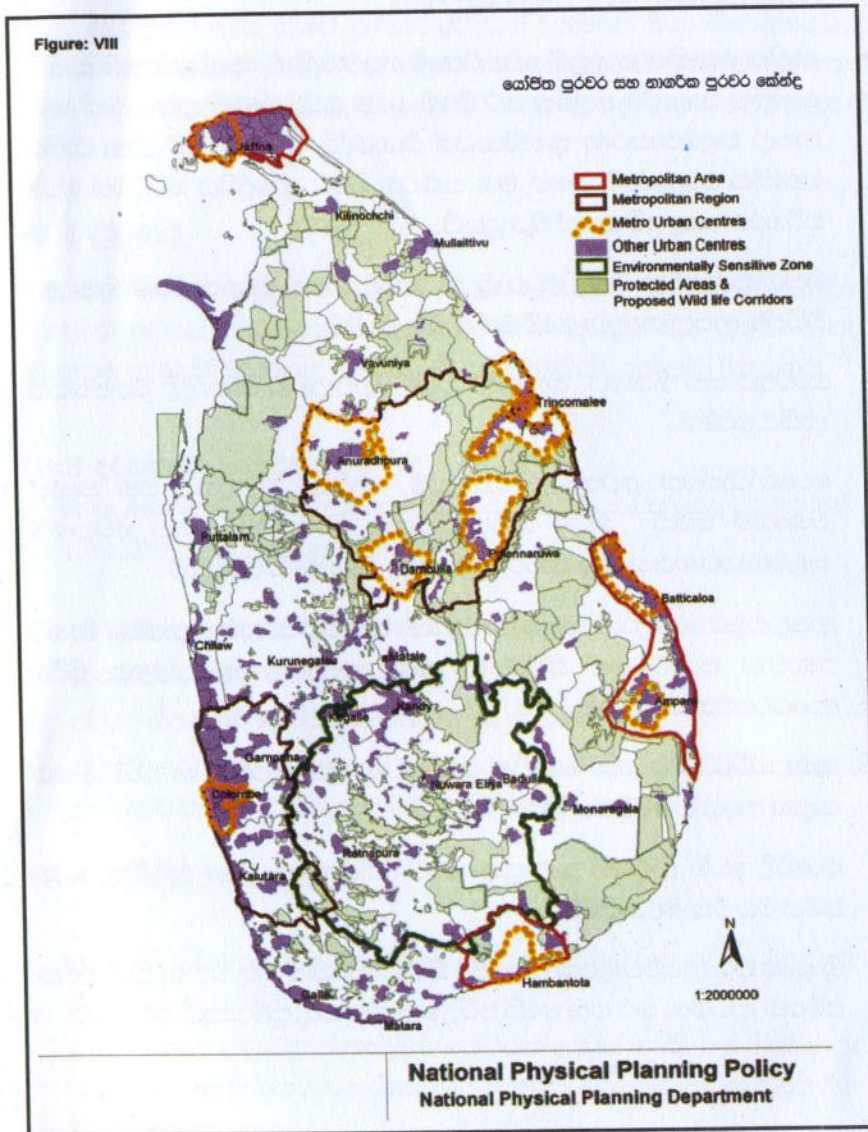
13.4 ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම

- ලංකාවේ ස්වාභාවික ආපදා ප්‍රධාන ලෙස පලය මුල් කර ගන්නා අතර ඒවා කුඩා සහ මධ්‍ය පරිමාණයේ වේ.
- ස්වාභාවික ආපදාවල පැහැදිලි ව්‍යාප්තියක් දැකිය හැකිය. ඒ නිසා ආපදා අවදානම් කළමනාකරණ කාර්යයන්හිදී භෞතික සැලසුම් සඳහා මූලිකත්වය දිය යුතුයි.

- ආපදා අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම ජාතික අවශ්‍යතාවයක් නිසා එය ජාතික භෞතික සැලසුම් සමග ඒකාබද්ධ විය යුතුයි. ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රමෝපායන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක විය යුතුයි. ඊට හේතුව බොහෝ ආපදා පළාත්බද වීමයි.
- ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සකස් කර ඇති ජාතික භෞතික සැලැස්ම අනුමත කර තිබේ. මෙම සැලැස්මෙහි ප්‍රමාණවත් ලෙස ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රමෝපායන් ඒකාබද්ධ වී තිබේ. මේ නිසා ජාතික භෞතික සැලැස්මේ ගමන් මග සාර්ථක වීමට ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් සකස් විය යුතුයි.
- නීතිය ක්‍රියාත්මක වීමේ අඩුපාඩු හා වැරදි මානව ක්‍රියාකාරකම් නිසා අප විසින්ම ආපදා කැඳවා ගැනීමක් දැකිය හැකිය.
- ගංවතුර සහ නියඟය, නායයෑම වැනි ආපදාවල පැහැදිලි ව්‍යාප්තියක් දැකිය හැකිය.
- අවබෝධාත්මක අවකාශීය සැලැස්ම, ජාතික, ප්‍රාදේශීය සහ පළාත් වශයෙන් සකස් කිරීම තුළින් තීරසාර දිගුකාලීන ආපදා අවදානම් කළමනාකරණය සඳහා සාර්ථක සහයක් ලබා දීමට හැකි වේ.
- ආපදාවලට ගොදුරුවන ප්‍රදේශවල සහ සංවේදී පරිසර කලාපවල මානව ජනාවාස සංවර්ධනය කිරීම හා එම ප්‍රදේශවල ආයෝජනය කිරීම අධෛර්යමත් කළ යුතුයි.
- ආපදා වලට ගොදුරු නොවන ප්‍රදේශවල මානව ජනාවාස සංවර්ධනය සඳහා ආයෝජන දිරිමත් කිරීම
- සංවේදී ඉඩම් ආරක්ෂා කළ යුතු අතර අනිකුත් සාපේක්ෂ ආර්ථික රටාව සමග එය ඒකාබද්ධ කිරීම.
- ශ්‍රී ලංකාවට ආශීර්වාදයක් වූ ජෛව විවිධත්වයකින් යුතු වටිනා ස්වාභාවික සම්පත් ආරක්ෂා කර ගත හැකි පරිදි භෞතික සැලසුම් සකස් කළ යුතුය.

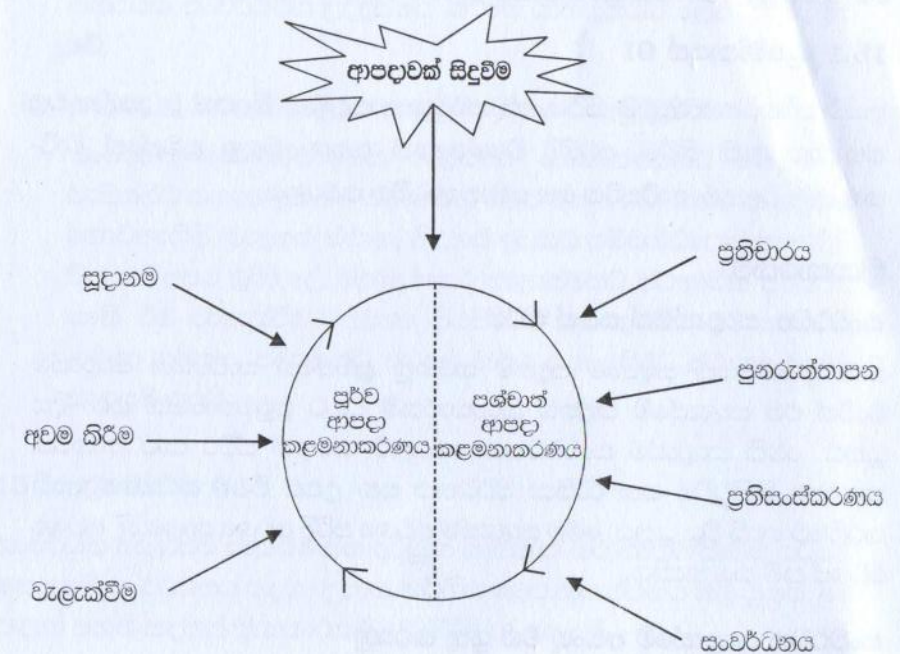
දැනටමත් අපගේ සියලුම ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

14. ජාතික, ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සැලසුම් පහත සඳහන් ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමට මාර්ගෝපදේශනය

15. ක්‍රමෝපායන් සැකසීම

ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ පියවරයන් එකකට එකක් බැඳී පවතී. එය චක්‍රයක් ආකාරයෙනි.

2005 අංක 13 දරන ජාතික ආපදා කළමනාකරණ පනතේ විධි විධාන යටතේ අපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයක් ස්ථාපිත කරන ලදී. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය දිවයිනේ ආපදා අවම කිරීමේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් කාර්යය භාරයක් ඉටු කරමින් සිටින බව පැහැදිලි වේ. කෙසේ වෙතත් ඉඩම් පරිහරනය සහ යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු තරම් පියවරයන් මෙතෙක් ගෙන නොමැති බව පෙනී යයි.

නාගරික පළාත් පාලන ආයතන වල සිදු වන ආපදා විශ්ලේශනය කිරීමෙන් පැහැදිලි වූ කරුණක් වන්නේ ස්ථිරසාර සංවර්ධනය සඳහා ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධයෙන් දීර්ඝ කාලීන සංවර්ධන සැලැස්මක් අවශ්‍ය බවයි. ඒ අනුව පහත සඳහන් ආපදා අවම කිරීමේ ක්‍රමෝපායන් පිළිබඳව අවධානය යොමු කරනු ලැබේ. එකී ක්‍රමෝපායන් පියවර 4 කට බෙදා ඇත.

15.1 ක්‍රමෝපායන් 01

ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් කිරීම, ස්වභාවික ආපදාවන් නිදහස් වූ ප්‍රදේශ වල ජනාවාස ඇති කිරීම, මෙහිදී විශේෂයෙන් සලකා බලනු ලබන්නේ වාරි-කාලගුණ විද්‍යාව, පාරිසරික සහ සමාජ ආර්ථික කරුණුය.

ක්‍රියාකාරකම්

සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කිරීම

සෑම ප්‍රයත්නයක් සඳහාම පදනම් කරගනු ලබන්නේ සංවර්ධන සැලැස්ම බැවින් එම සැලැස්මේ සඳහන් ක්‍රියාකාරකම් වලට ප්‍රමුඛතාවයක් ලබා දිය යුතුය. මෙකී සැලැස්ම සංවර්ධනය පෙරදැරි කරගත් ස්ථිර සාර නාගරික ජනාවාස පිහිටුවීම සහ රැකියා වර්ධනය සහ උසස් පීචන මට්ටමක් ඇති කරලීමට හැකි විය යුතුය. මෙම සැලැස්ම අවශ්‍ය පරිදි අවශ්‍ය කාලයේදී අවශ්‍ය වෙනස් කම් කල හැකිය.

සංවර්ධන සැලැස්මේ අඩංගු විය යුතු කරුණු

i. තත්ව විශ්ලේෂණය සඳහා දත්ත පදනමක් පළමුවෙන්ම ස්ථාපනය කල යුතු වේ. මීට අමතරව ඉඩම් පරිහරණය සම්බන්ධයෙන් සාම්ප්‍රදායිකව අනුගමනය කරන ලද භෞතික, පාරිසරික, ආර්ථික සහ සාමාජික තොරතුරු අවශ්‍ය වේ. ඒ අතර විවිධ උපද්‍රව සිතියම්, භූ විෂමතා, කාලගුණ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ඉතා හොඳින් අධ්‍යයනය කල යුතුය. සැලැස්මට ඇතුල් කිරීම සඳහා ආපදා වලට ප්‍රවණතාවයක් නොදක්වන ඉඩම් හඳුනා ගත යුතුය. ප්‍රමානවත් සුදුසුකම් ලත් සැලසුම් කරුවන් හා අනෙකුත් වෘත්තිකයන් බොහෝ පළාත් පාලන ආයතන වල නොමැති බැවින් තාක්ෂණික තොරතුරු පිළිබඳ වාර්තා තැබීම සහ විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු වන්නේ නැත. එබැවින් අවශ්‍ය තාක්ෂණික නිලධාරීන් හා වෘත්තිකයන්ගේ සහය ලබා ගැනීමට ක්‍රියා කල යුතුය.

ii. ව්‍යුහගත සැලසුම් / සංවර්ධන සැලසුම්

නගරය සංවර්ධනය කිරීමේ අරමුණ ඇතිව ව්‍යුහගත සැලැස්මක් තිබිය යුතුය. සැලසුම් කිරීම, ගොඩනැගිලි නීති රීති, පාරිසරික සංවර්ධන සැලැස්ම, ආයෝජන ප්‍රමුඛතා සැලැස්ම, ආර්ථික සැලැස්ම, යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමේ සැලැස්ම, ඉඩම් පරිහරණ සැලැස්ම ආදිය නගරයක සංවර්ධනය උද්දීපනය කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වේ.

iii. සංවර්ධන මාර්ගෝපදේශක සැලසුම් / නගර සැලසුම් කිරීම

සංවර්ධන මාර්ගෝපදේශක සැලැස්මක් ආයෝජනයන්ට සහ නගර වැසියන්ට නගරය ප්‍රසන්න ස්ථානයක් බවට පත් කරයි. නගර සැලසුමක් ගොඩනැගිලි, වැදගත් ස්ථාන, නිදහස් ඉඩකඩ සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි විග්‍රයක් අපට ලබා දේ. හොඳ නගර සැලැස්මකට ස්වභාවික පරිසරය හානි වීම වැළැක්වීමට අවශ්‍ය පියවරයන් අඩංගු වේ. ඊට අමතරව ගමනා ගමනය, පදිකයන්ට අවශ්‍ය මාර්ග යන ප්‍රසිද්ධ ස්ථානද මනාව සැලසුම් කරයි.

15.2 ක්‍රමෝපාය 02

සංවර්ධන සැලැස්ම සැකසීම සහ අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම පිණිස යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා උපාය මාර්ගික ලෙස ආයෝජනය කල යුතුයි. මේ සඳහා පහත සඳහන් ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කිරීම අවශ්‍ය වේ.

ක්‍රියාකාරකම්

- ❖ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘතීන් ප්‍රමුඛතා මත තෝරා ගැනීම විශේෂයෙන්ම මාර්ග හා පලදෝරු පද්ධති
- ❖ අංග සම්පූර්ණ දත්ත පදනමක් සකස් කිරීම
- ❖ සපයනු ලබන යටිතල පහසුකම් පදනම් කර ගෙන පළාත් පාලන ආයතන වල ආදායම් බදු සංශෝධනය කිරීම
- ❖ මෙහෙයුම් සහ නඩත්තු කටයුතු සඳහා අරමුදලක් පිහිටු වීම

15.3 ක්‍රමෝපාය 03

අවශ්‍ය ප්‍රමාණයෙන් තාක්ෂණික නිලධාරීන් හා වෘත්තිකයන් පළාත් පාලන ආයතන වලට ලබා දීම මෙම කාර්ය මණ්ඩල හිඟ වීම නිසා දුර්වල සැලසුම් සකස් කිරීමට හා ක්‍රියාත්මක කිරීමට වී තිබේ. එබැවින් මෙම කටයුතු සඳහා වහාම අවධානය යොමු කිරීම.

ක්‍රියාකාරකම්

- ❖ අවශ්‍ය ප්‍රමාණයේ ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් කරුවන් ලබා දීම. ඉඩම් පරිහරණය සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය ආයතන වලට ලබා දී ඇති උපාධිධාරීන්ට පුහුණුවක් ලබා දීම. ඒ අනුව පළාත් පාලන ආයතන වලට පත් කර ඇති උපාධිධාරීන් 1000 කට අවශ්‍ය මූලික දැනුම ලබා දීම.
- ❖ පළාත් පාලන ආයතන වලට අවශ්‍ය ප්‍රමාණයේ තාක්ෂණික නිලධාරීන් ලබා දීම (ඉංජිනේරුවන්, තාක්ෂණ නිලධාරීන්, මහජන සෞඛ්‍ය නිලධාරීන් වැනි) මොවුන්ට මෙහෙයුම් නඩත්තුව පිළිබඳව දැනුමක් ලබා දීම. පළාත් පාලන මට්ටමෙන් දැනට තාක්ෂණ නිලධාරීන් හිඟ වීම නිසා අනවසර ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම් වැළැක්වීමට නොහැකි වී තිබේ. නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිස අවශ්‍ය දැනුමද ඔවුන්ට ලබා දිය යුතුය.

15.4 ක්‍රමෝපාය 04

පළාත් පාලන මට්ටමෙන් ආපදා කළමනාකරණය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන ප්‍රධාන ආයතන ලෙස සැලකිය යුතුය. දැනට ආපදා කළමනාකරණ කටයුතු වලින් පළාත් පාලන ආයතන සම්පූර්ණයෙන්ම ඈත් කර තිබේ. බොහෝ ආපදා වලට හේතු මූලය ආරම්භ වන්නේ පළාත් මට්ටමෙනි. ස්වභාවික පරිසරයේ මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් සහ අරගල ආපදා වර්ධනයට හේතු වී ඇත. එබැවින් පළාත් පාලන ආයතන ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ කර ගැනීම ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ආපදා කළමනාකරණ කටයුතු ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන වලට බල තල ලබා දිය යුතුය .

ක්‍රියාකාරකම්

- පළාත් පාලන ආයතන ආපදා කළමනාකරණ කටයුතු වල ප්‍රධාන ආයතන වශයෙන් සැලකීමට අවශ්‍ය නීති ප්‍රතිපාදන සැලසීම.
- පළාත් පාලන ආයතනවල ආපදා කළමනාකරණ අරමුදලක් පිහිටු වීම.
- මෙහෙයුම් හා නඩත්තු කටයුතු කාර්යක්ෂම කිරීම සඳහා සුදුසු යාන්ත්‍රණයක් ඇති කිරීම.
- අනවසර ගොඩනැගිම් වැළැක්වීමට නීතිමය ක්‍රියා මාර්ග ගැනීම.
- වගකීම් දරණ සියළු ආයතනයන් / පුද්ගලයින් සම්බන්ධ කරගෙන ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- සංවර්ධන සැලැස්මට අනුව බදු පදනම නැවත සකස් කිරීම.
- ක්‍රියාකාරී සැලසුම් අධීක්ෂණය කිරීමට ක්‍රමයක් ඇති කිරීම.
- ආපදා අවදානම රහිත ප්‍රදේශවල නැවත පදිංචි කිරීම සඳහා ජනතාව උනන්දු කිරීමට පාරිතෝෂික ගෙවීමේ ක්‍රමයක් ඇති කිරීම.

16. අවසන් නිගමන

පළාත් පාලන ආයතන තුළින් ආපදා කළමනාකරණය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ගත යුතු ක්‍රියා මාර්ග :

- ❖ පළාත් පාලන ආයතන ආපදා අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රධාන ප්‍රවාහයට ඇතුළත් කර ගැනීම සඳහා ඇති බාධාවන් ඉවත් කිරීම
- ❖ පළාත් පාලන ආයතන වලට ආපදා කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය නීතිමය බලතල ලබා දිය යුතුය.
- ❖ ආපදා කළමනාකරණය සම්බන්ධ සියළුම ආයෝජනයන් පළාත් පාලන ආයතන හරහා සිදු කල යුතුය.
- ❖ ආපදා කළමනාකරණ හා මානව නිම්කම් අමාත්‍යාංශය සමග සෘජු සම්බන්ධ කම් ගොඩනගා ගත යුතු වේ.
- ❖ ආපදා කළමනාකරණ කටයුතු සඳහා පළාත් පාලන ආයතන වල අරමුදලක් පිහිටුවිය යුතුය. මෙම මුදල් සහන කටයුතු සඳහා නොව ආපදා අවදානම අවම කිරීම සඳහා යොදා ගත යුතුය.
- ❖ නඩත්තුව සඳහා මෙහෙයුම් යටිතල පහසුකම් සඳහා කාර්යක්ෂම යාන්ත්‍රණයක් ගොඩනැගිය යුතුය. පළමුවෙන්ම යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීමේ සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කර එය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රතිපාදන සැලසිය යුතුය.
- ❖ අනවසර ගොඩනැගිලි සම්බන්ධයෙන් නීතිමය කටයුතු විනිවිද භාවයෙන් ඉටු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු කල යුතුය.
- ❖ දැනටමත් සකස් කර ඇති සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිස අදාල සියළුම පාර්ශවයන් සමග එක් වී ක්‍රියාකාරී සැලසුමක් සකස් කල යුතුය.
- ❖ සංවර්ධන සැලැස්මට අනුකූලව බදු පදනම සංශෝධනය කල යුතුය.
- ❖ ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධ කටයුතු සැලැස්මට අනුව ක්‍රියාත්මක වේ දැයි අධීක්ෂණය කිරීම පිණිස පසු විපරම් ක්‍රියා පද්ධතියක් ගොඩනැගිය යුතුය. ආපදා අවධානම රහිත ප්‍රදේශ වල පදිංචි වන ජනතාව ධෛර්යය කිරීම සඳහා යම් දීමනාවක් ගෙවිය යුතුය.

ආපදා අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා මහ නගර සභා තොරාගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ ආදර්ශනය

මහ නගර සභා වල මුළු එකතුව	=	18
නගර සභා වල මුළු එකතුව	=	42
ප්‍රාදේශීය සභා වල මුළු එකතුව	=	70
මුළු එකතුව	=	<u>330</u>

උතුරු මැද මහ නගර සභා	=	03
ඉතිරැව් ඇති මහ නගර සභා	=	15
	=	<u>12</u>

නගර සභා	=	<u>09</u>
නගර සභා	=	<u>33</u>
	=	<u>48</u>

ඇමුණුම I

මූලික හඳුනා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය

මහ නගර සභා	ලකුණු
1) කොළඹ මහ නගර සභාව	1
2) ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර කෝට්ටේ මහ නගර සභාව	1
3) දෙහිවල ගල්කිස්ස මහ නගර සභාව	2
4) මොරටුව මහ නගර සභාව	2
5) මීගමුව මහ නගර සභාව	2
6) ගම්පහ මහ නගර සභාව	1
7) කුරුණෑගල මහ නගර සභාව	0
8) නුවර මහ නගර සභාව	2
9) මාතලේ මහ නගර සභාව	1
10) නුවර එළිය මහ නගර සභාව	2
11) බදුල්ල මහ නගර සභාව	2
12) ගාල්ල මහ නගර සභාව	3
13) මාතර මහ නගර සභාව	3
14) රත්නපුර මහ නගර සභාව	2
15) අනුරාධපුර මහ නගර සභාව	1

නගර සභා

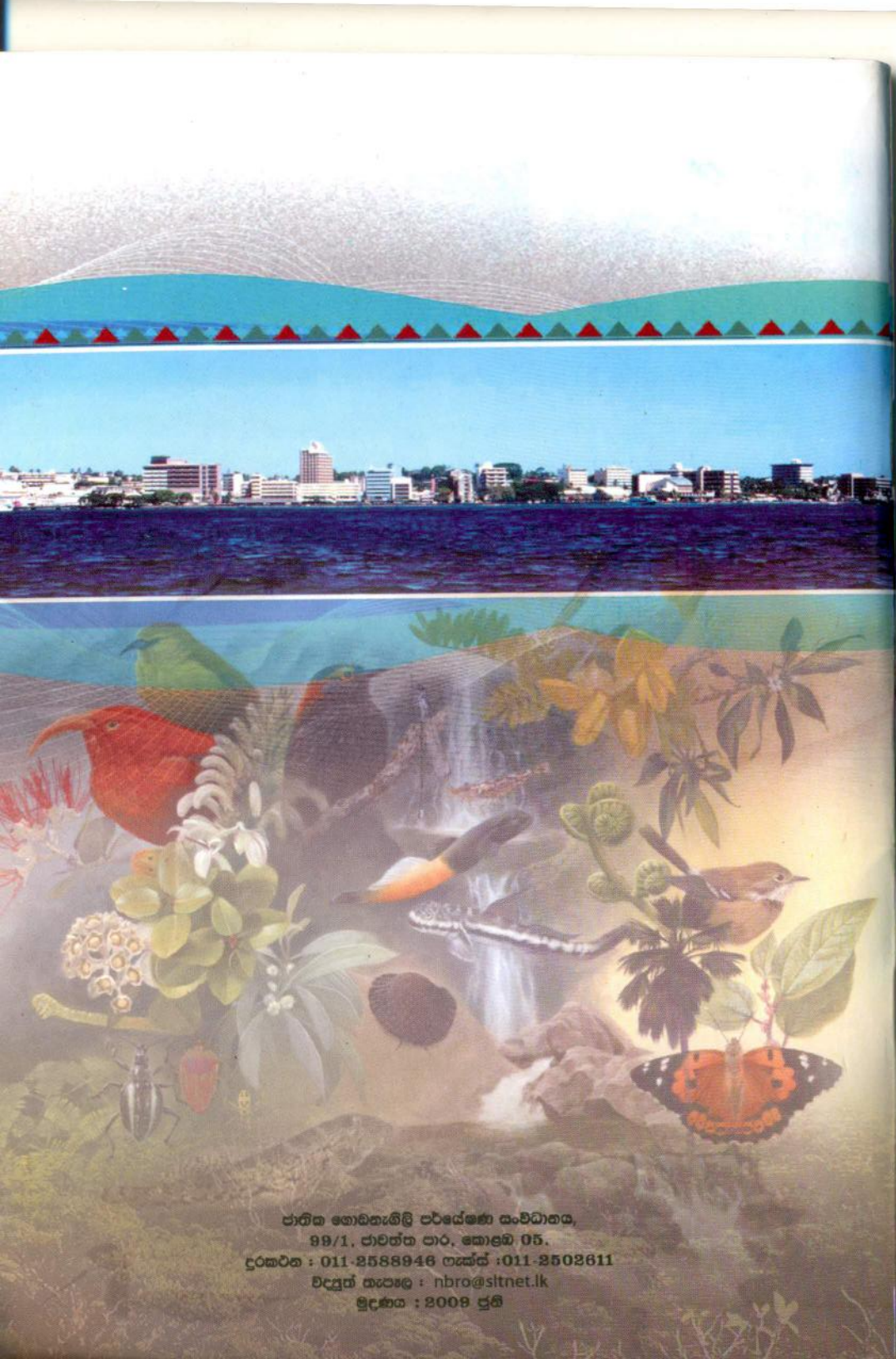
ලකුණු

1) කොළොන්නාව නගර සභාව	1
2) සීතාවක නගර සභාව	1
3) මහරගම නගර සභාව	1
4) කැස්බෑව නගර සභාව	1
5) බොරැස්ගමුව මහ නගර සභාව	1
6) වත්තල මාබෝලේ නගර සභාව	1
7) පෑලියගොඩ නගර සභාව	1
8) කටුනායක - සිදුව නගර සභාව	1
9) මිනුවන්ගොඩ නගර සභාව	1
10) ජා ඇල නගර සභාව	1
11) පානදුර නගර සභාව	2
12) හොරණ නගර සභාව	1
13) කළුතර නගර සභාව	3
14) බේරෑවල නගර සභාව	2
15) කුලියාපිටිය නගර සභාව	1
16) පුත්තලම නගර සභාව	2
17) හලාවත නගර සභාව	2
18) වත්තේගම නගර සභාව	1
19) කඩුගන්නාව නගර සභාව	1
20) ගම්පොල නගර සභාව	1
21) නාවලපිටිය නගර සභාව	2
22) හැටන් - දික්ඛිය නගර සභාව	2
23) තලවකැලේ නගර සභාව	1
24) බණ්ඩාරවෙල නගර සභාව	2
25) හපුතලේ නගර සභාව	1
26) අම්බලන්ගොඩ නගර සභාව	2
27) හික්කඩුව නගර සභාව	2
28) වැලිගම නගර සභාව	2
29) හම්බන්තොට නගර සභාව	3
30) තංගල්ල නගර සභාව	2
31) බලන්ගොඩ නගර සභාව	1
32) ඇම්බ්ලිපිටිය නගර සභාව	1
33) කෑගල්ල නගර සභාව	2

ව්‍යාපෘති මෙහෙයුම් කණ්ඩායම

- කිෂාන් සුගතපාල මහතා - අංශ ප්‍රධානී
- එච්. එම්. ආර් මැණිකේ මෙනවිය - විද්‍යාඥ
- ඩබ්. එස්. යු ප්‍රනාන්දු මහත්මිය - විද්‍යාඥ
- එන්. එම්. ආර් නවරත්න මහත්මිය - කාර්යාලීය සැලසුම් සහකාර
- හේමන්ත ජයසුන්දර මහතා - ව්‍යාපෘතියේ උපදේශක

ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ ප්‍රකාශනයකි.

ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය,
99/1, ජාතික පාර, කොළඹ 05.
දුරකථන : 011-2588946 ෆැක්ස් : 011-2502611
විද්‍යුත් තැපෑල : nbro@sltnet.lk
මුද්‍රණය : 2008 ජූනි